

**De toekomst
van leerplicht en RMC
in Diemen:**

**Alle leerlingen op school
én
alle jongeren in beeld**

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
2. LEERPLICHT EN RMC	4
2.1. DE LEERPLICHTWET: DE DOELEN EN UITGANGSPUNTEN VAN DE LEERPLICHTWET 1969	4
2.2. LEERPLICHT	5
2.3. KWALIFICATIEPLICHT	5
2.4. REGIONALE MELD- EN COÖRDINATIEFUNCTIE VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN	5
2.5. JAARVERSLAG LEERPLICHT EN RMC	6
3. ONTWIKKELINGEN OP DE RAAKVLAKKEN VAN LEERPLICHT EN RMC	7
3.1. GEMEENTELIJKE ONTWIKKELINGEN	7
3.2. REGIONALE ONTWIKKELINGEN	8
3.3. LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN	8
4. KNELPUNTEN EN AANBEVELINGEN	10
5. FORMATIE LEERPLICHT EN RMC	13
5.1. FORMATIEBEREKENING 2003	13
5.2. FORMATIEUITBREIDING 2008.....	13
5.3. INZET FORMATIE	14
6. FINANCIËN	16
6.1. FINANCIËN FORMATIE	16
6.2. OVERIGE FINANCIËN	16
BIJLAGE 1. SOORTEN MELDINGEN/VERZOEKEN	17
RELATIEF SCHOOLVERZUIM	17
ABSOLUUT SCHOOLVERZUIM	17
AANVRAGEN VOOR EXTRA VERLOF	17
ONGEORLOOFD EXTRA VERLOF	19
VRIJSTELLING VAN DE LEERPLICHT	19
BEMIDDELING	19
BIJLAGE 2. LEERPLICHT	21
DE WERKZAAMHEDEN VAN EEN LEERPLICHTAMBTENAAR	21
INSTRUMENTEN VAN DE LEERPLICHTAMBTENAAR	22
OVERLEGSTRUCTUREN	23
DOOVERWIJSMOGELIJKHEDEN	25
BIJLAGE 3. RMC	28
DOEL RMC.....	28
KWANTITATIEVE GEGEVENS 2007	28
WERKWIJZE RMC.....	28
FINANCIERING RMC.....	29
BIJLAGE 4 AFKORTINGENLIJST	30

1. Inleiding

In principe geldt in Nederland voor elk kind van 5 tot en met 16 jaar de leerplicht, is er een kwalificatieplicht voor jongeren in de leeftijd tot en met 18 en een meldingsplicht tot 23 jaar. In Diemen waren er op 1 januari 2007 3.729 kinderen in de leeftijd van 5 tot en met 17 jaar en 1.610 jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 23 jaar. De leerplichtwet is niet alleen een plicht, maar ook een leerrecht. Voor elk kind wordt een op zijn mogelijkheden en beperkingen toegesneden onderwijsaanbod tot stand gebracht. Om ontduiking van de leerplicht te bestrijden en het voortijdig schoolverlaten te voorkomen is het college van burgemeester en wethouders belast met het toezicht op de naleving van de leerplicht. Hiertoe wijst het college van burgemeester en wethouders één of meerdere leerplichtambtenaren aan (artikel 16, 1e lid Leerplichtwet).

In 2003 is de notitie “leerplichtfunctie en haar omvang in Diemen” vastgesteld. In deze notitie is ingegaan op de maatschappelijke ontwikkelingen en daarmee samenhangende noodzaak van de leerplichtformatie. Door verschillende ontwikkelingen is het wenselijk de notitie uit 2003 te actualiseren en een toekomstig beeld te geven van leerplicht en RMC in de gemeente Diemen. In de notitie “Samenwerken aan kansen voor de jeugd in Diemen, preventief jeugdbeleid 2007-2010” is zelfs gesteld dat de het wenselijk is om de formatie leerplicht met 0,5 fte uit te breiden om de keten signalering-toeleiding-actie te versterken. Gelet hierop heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van de begroting 2008 besloten extra middelen beschikbaar te stellen voor de uitbreiding van de leerplichtformatie. Tevens heeft zij gevraagd naar een beschrijving van de leerplichttaken die de gemeente dient te vervullen. Daarnaast zijn vanuit het Rijk extra middelen ontvangen ten behoeve van de uitvoering van de kwalificatieplicht en is er een intensievere samenwerking met RMC gewenst. Bij de bespreking van de motie 16-22 jarigen in de gemeenteraad (19 & 26 juni 2008) bleek uit de gegevens dat momenteel van zo’n 250 jongeren niet bekend is wat zij doen en of zij reeds een startkwalificatie hebben behaald. Tenslotte is de zorgvraag de afgelopen jaren intensief toegenomen en wordt hiermee een extra inzet van de leerplichtambtenaar gevraagd.

In deze notitie “alle leerlingen naar school én alle jongeren in beeld” wordt nader ingegaan op de doelen en uitgangspunten van de leerplichtwet en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie. Hierbij wordt een inzage gegeven in de landelijke, regionale en gemeentelijke ontwikkelingen op deze terreinen. In de bijlage 1 tot en met 3 wordt een uitgebreide beschrijving gegeven met betrekking tot de leerplicht en RMC. Deze omschrijvingen zijn op enkele punten nader verduidelijkt aan de hand van casussen. Hiertoe is gekozen om de theoretische omschrijving een praktijkbeeld te geven. De namen van de leerlingen zijn hierbij aangepast. Op basis van de huidige werkzaamheden zijn, samen met de leerplichtambtenaar, de knelpunten in beeld gebracht. Ter oplossing van deze knelpunten worden aanbevelingen gedaan. De ontwikkelingen (zowel landelijk als regionaal als gemeentelijk) én de geconstateerde knelpunten worden vertaald in de gewenste formatie leerplicht en RMC. Tenslotte zal inzage worden gegeven in de interne en externe middelen leerplicht en RMC voor de periode 2008 en 2009.

2. Leerplicht en RMC

2.1. De leerplichtwet: de doelen en uitgangspunten van de Leerplichtwet 1969

In 1969 werd een Leerplichtwet ingevoerd die nog steeds de huidige basis vormt voor de leerplicht. Het beleid van de Rijksoverheid is erop gericht om voor elke leerling een op zijn of haar mogelijkheden en beperkingen toegesneden onderwijsaanbod tot stand te brengen. Naast dit beleid is een stringent toezicht op leerplichthandhaving noodzakelijk om ervoor zorg te dragen dat alle leerlingen ook daadwerkelijk naar het passend onderwijs gaan. Enerzijds is er dus het streven van de overheid om een geschikt onderwijsaanbod te scheppen ten behoeve van jongeren, anderzijds is er de verplichting van de jongeren om gebruik te maken van dit aanbod. De uitgangspunten van de wet van 1969 zijn nog steeds van kracht. Dit betekent dat de leerplicht een garantie dient in te houden dat jongeren goed worden voorbereid op hun functioneren in de samenleving van nu en morgen. Voorts dat het toezicht op de naleving van de leerplicht overeenkomstig de huidige wet meer het karakter zal dragen van maatschappelijke zorg dan van justitieel optreden. Justitieel optreden blijft een laatste redmiddel. In samenhang daarmee is de centrale rol gehandhaafd die gemeenten hebben bij het toezicht op de naleving van de leerplicht”.

In 1994 heeft een wijziging van de leerplichtwet plaatsgevonden. Het uitgangspunt van deze gewijzigde Leerplichtwet uit 1994 is: het trekken van consequenties uit de maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot ongeoorloofd verzuim en voortijdig schoolverlaten. Hierbij ging het concreet om:

- ✓ versterken van het toezicht op de naleving van de wet door gemeenten;
- ✓ verandering van maatschappelijke omstandigheden;
- ✓ introductie van vervangende leerplicht voor 14- en 15-jarigen;
- ✓ verbetering van de informatievoorziening aan alle bij de leerplicht betrokken personen en instellingen;
- ✓ een grotere verantwoordelijkheid voor jongeren vanaf 12 jaar. De jongeren zelf worden aangesproken op hun verzuimgedrag.

In 1994 heeft de gemeente ook een taak gekregen van gezamenlijke melding en registratie van voortijdig schoolverlaten, de zogenaamde Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC). Met voortijdig schoolverlaten bedoelt de wetgever de jongeren die voor het bereiken van de leeftijd van 23 jaar het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie.

Tot 1 augustus 2007 waren leerlingen tot het einde van het schooljaar waarin ze zestien jaar werden volledig leerplichtig. Daarna waren ze partieel leerplichtig tot het einde van het schooljaar waarin ze zeventien jaar worden. Die partiële leerplicht bleek in de uitvoering moeilijk te handhaven en veel zestien- en zeventienjarigen verlieten dan ook voortijdig het onderwijs. De bestrijding van voortijdig schoolverlaten is een speerpunt van dit kabinet. Daarom is met ingang van 1 augustus 2007 de kwalificatieplicht tot achttien jaar ingevoerd. Deze wetswijziging is bedoeld om gemeenten een extra hulpmiddel te geven in de strijd tegen schooluitval.

Door deze wetswijzigingen is de overheid beter in staat in te spelen op ongeoorloofd verzuim en voortijdig schoolverlaten. De gemeenten hebben hierbij een centrale rol. Met de wetswijziging van 1994 is er een grotere verantwoordelijkheid gelegd bij de meest betrokkenen. Dat wil zeggen de bevoegde gezagsorganen, de gemeentebesturen, maar ook bij de leerplichtigen zelf. In samenhang hiermee is de positie van de leerplichtambtenaar versterkt en heeft deze er een groot aantal taken bij gekregen.

De gemeente is belast met het toezicht en naleving van de leerplichtwet. Hiertoe heeft de gemeente Diemen één leerplichtambtenaar aangesteld en beëdigd. Deze controleert leerlingen en scholen met betrekking tot schoolverzuim en schoolverlaten. Daarnaast toetst zij verzoeken tot vrijstelling, verlof, vervangende leerplicht en andere vragen. Bij het tegengaan van voortijdig schoolverlaten werkt de leerplichtambtenaar nauw samen met andere instellingen, zoals jeugdhulpverlening, politie en justitie. Tot op heden wordt de wettelijke formatie bekostigd uit externe bronnen, zoals de onderwijsachterstandengelden (OAB) en de RMC-middelen vanuit het Rijk. Ten aanzien van de onderwijsachterstandengelden dient te worden opgemerkt dat de omvang van deze gelden na juli 2010 (einde beleidsperiode OAB) kan wijzigen. Momenteel is daar nog geen duidelijkheid over. Ook de RMC-middelen zijn niet structureel en hiervan is de gemeente afhankelijk van een bijdrage van het Rijk.

2.2. Leerplicht

De doelgroep waar de leerplichtwet betrekking op heeft is dus de groep jeugdigen in de leeftijd van 5 tot en met 16 jaar. De jeugdige is volledig leerplichtig vanaf de maand volgend op de maand waarin de jeugdige 5 jaar wordt tot 31 juli van het schooljaar waarin de leerling 16 jaar wordt. Binnen leerplicht zijn er verschillende vormen van verzuim. Deze worden nader uitgewerkt in deze notitie.

De leerplichtambtenaar in Diemen is verantwoordelijk voor alle kinderen woonachtig in Diemen die de leerplichtige leeftijd hebben of nog geen startkwalificatie hebben. De meeste kinderen in de basisschoolleeftijd gaan naar een basisschool in Diemen, maar de leerlingen in het voortgezet onderwijs waaieren breed uit. Zo gaan er leerlingen naar Amsterdam, Amstelveen, Hilversum, Naarden en Bussum en nog vele andere gemeenten. Gelet op het feit dat de leerplichtambtenaar gemeente gebonden werkt krijgt de leerplichtambtenaar van de scholen uit diverse gemeenten meldingen. Met Amsterdam¹ bestaat de afspraak gemaakt dat zij de verzuimmeldingen van de leerlingen die op een school (zowel op het primair onderwijs al het voortgezet onderwijs) aldaar zitten, maar niet woonachtig zijn in Amsterdam, in eerste aanleg zelf in behandeling nemen. Indien het verzuim frequenter wordt of er zorg rondom de leerling ontstaat wordt het dossier alsnog aan de leerplichtambtenaar in Diemen overgedragen. Ten aanzien van de leerlingen die afkomstig zijn uit Amsterdam, maar één van de basisscholen in Diemen bezoeken, geldt dezelfde stilzwijgende afspraak. De scholen buiten Amsterdam melden rechtstreeks bij de leerplichtambtenaar in Diemen.

2.3. Kwalificatieplicht

Om schooluitval te bestrijden is in de leerplichtwet de partiële leerplicht vervangen door een kwalificatieplicht tot de 18^e verjaardag. Leerlingen blijven volledig leerplichtig tot het einde van het schooljaar waarin ze zestien jaar worden. Alle jongeren die dan nog geen startkwalificatie hebben zijn daarna tot hun achttiende – of tot het moment waarop zij een startkwalificatie hebben behaald - kwalificatieplichtig. Een startkwalificatie is een havo- vwo- of mbo2-diploma. Jongeren die deze startkwalificatie nog niet hebben moeten een volledig dagprogramma volgen dat gericht is op het halen van een startkwalificatie. Dit kan volledig dagonderwijs zijn, maar ook een combinatie van leren en werken via de beroepsbegeleidende leerweg in het mbo.

Voor de 17-jarigen die in het vorig schooljaar (2006-2007) onder de partiële leerplicht vielen, geldt dat zij per 1 augustus 2007 niet kwalificatieplichtig waren. Op het moment dat deze wet in werking trad was het voor veel partieel leerplichtigen te laat om zich alsnog in te schrijven op een school. Om uitvoeringsproblemen voor scholen en gemeenten te voorkomen, is voor de groep een uitzondering gemaakt. Wel konden deze jongeren worden aangemeld bij het RMC.

2.4. Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten

Met de wijziging op de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) en de Wet op de Expertisecentra in 2001 is de verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak van het voortijdig schoolverlaten wettelijk geregeld. Voor de scholen is hier in aanvulling op de leerplichtwet een meldingsplicht ontstaan voor jongeren van 18 tot 23 jaar. De gemeente heeft hiermee de plicht gekregen om te registreren en doorverwijzing naar scholing en/of arbeid te organiseren en te coördineren. Onder een voortijdig schoolverlater wordt verstaan diegene die niet meer valt onder de Leerplichtwet, jonger is dan 23 jaar en niet in het bezit is van een Havo, VWO of MBO niveau 2 diploma en die:

- ✓ het onderwijs of educatie aan de instelling waaraan hij/zij is ingeschreven gedurende een aaneengesloten periode van tenminste een maand, of een door het bevoegd gezag te bepalen kortere periode, zonder geldige redenen niet meer volgt; of
- ✓ die niet meer aan een instelling is ingeschreven en evenmin is ingeschreven aan een school bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs, WEB of een school of instelling als bedoeld in de Wet op de Expertisecentra.

De RMC-wet heeft als doelstelling zoveel mogelijk jongeren die de school zonder startkwalificatie hebben verlaten of dreigen te verlaten alsnog de startkwalificatie te laten halen. In Amsterdam is de operationele uitvoering van de RMC-taken in handen van vijf clusters. De gemeente Diemen valt voor haar RMC-taken onder het cluster Amsterdam-Zuidoost.

---

¹ In de gemeente Amsterdam is de afspraak gemaakt dat de leerplichtambtenaren niet werken vanuit hun stadsdeelgrenzen, maar schoolgebonden. Dus de leerplichtambtenaren in Amsterdam zijn verantwoordelijk voor de leerplicht en leerrecht op de scholen in hun stadsdeel.

2.5. Jaarverslag leerplicht en RMC

Vanaf 1994 is de verplichting ingevoerd voor het college van burgemeester en wethouders om jaarlijks verslag uit te brengen aan de gemeenteraad over het gevoerde leerplichtbeleid in het afgelopen schooljaar. De reden voor deze verplichting is voornamelijk gelegen in het feit dat veel gemeenten (vooral kleinere) te weinig doen aan de handhaving van de leerplicht. In sommige gemeenten was er zelfs geen beëdigd leerplichtambtenaar werkzaam. Tevens wil de wetgever meer samenwerking met andere instellingen bewerkstelligen, omdat uit onderzoek bleek dat schoolverzuim en schooluitval vaak samenhangt met andere problematiek van jongeren, zoals ongediplomeerd schoolverlaten, criminaliteit en drugsgebruik. Door gemeenten te verplichten jaarlijks een verslag op te stellen hoopt de wetgever dat gemeenten hun taak serieuzer gaan oppakken als er, middels een jaarverslag, met hen wordt meegekeken.

3. Ontwikkelingen op de raakvlakken van leerplicht en RMC

Op de terreinen waarmee leerplicht en RMC raakvlakken hebben vinden er zowel op landelijk, regionaal als gemeentelijk niveau beleidsontwikkelingen plaats. De ontwikkelingen bevestigen het beeld dat de leerplichtambtenaar naast de handhavende taak ook steeds meer zorgtaken tot zijn/haar takenpakket krijgt.

3.1. Gemeentelijke ontwikkelingen

In november 2007 is de notitie “Samenwerken aan kansen voor de jeugd in Diemen, preventief jeugdbeleid 2007-2010” vastgesteld. De gemeente Diemen heeft een verdere invulling gegeven aan het preventief jeugdbeleid omdat zij enerzijds de wettelijke verantwoording heeft om hieraan invulling te geven, waarbij ouders en kinderen op gemeentelijk niveau ondersteund worden bij hun opvoeding en ontwikkeling. Anderzijds wil de gemeente Diemen jeugdbeleid hebben om de ontwikkelingskansen voor kinderen in haar gemeente te vergroten, waardoor maatschappelijke ongewenste effecten (waaronder voortijdig schoolverlaten, vandalisme en criminaliteit) worden verminderd dan wel worden voorkomen. De gemeenteraad heeft de volgende speerpunten vastgesteld:

1. Iedere jeugdige is in beeld;
2. Ouders ondersteunen met opvoeden;
3. Versterking keten signalering – toeleiding – actie;
4. Verbinding eerstelijns en tweedelijnszorg versterken;
5. Versterken zelfstandigheid en verantwoordelijkheid 12-13 jarigen;
6. Afstemmen van de zorg aan multiprobleem gezinnen;
7. Zorg voor jongeren (die) dreigen buiten de boot (te) vallen.

In de notitie “Samenwerken aan kansen voor de jeugd in Diemen, preventief jeugdbeleid 2007-2010” zijn deze speerpunten concreet uitgewerkt. Binnen de speerpunten 1, 3, 4 en 7 bestaat een nauwe relatie met leerplicht. Ten aanzien van de doelstellingen van leerplicht en RMC wordt aangesloten bij de doelstellingen uit deze notitie.

Eén van de aandachtspunten in de notitie “Samenwerken aan kansen voor de jeugd in Diemen, preventief jeugdbeleid 2007-2010” was het opzetten van zorgbreedteoverleggen op de scholen. Door de leerplichtambtenaar is geconstateerd dat er veel zorgleerlingen zijn op het voortgezet onderwijs, waarbij na opmaak van het dossier duidelijk wordt dat deze problemen (hetzij in mindere mate) reeds bestonden op de basisschool. Met de leerplichtambtenaar vindt tot op heden alleen ad-hoc overleg plaats met de basisscholen in Diemen. De leerplichtambtenaar is niet structureel opgenomen in de zorgstructuur op de scholen. Hierdoor wordt de preventieve werking van de leerplicht niet optimaal benut.

De afgelopen jaren is het aantal zorgmeldingen toegenomen. Uit de notitie “Samenwerken aan kansen voor de jeugd in Diemen, preventief jeugdbeleid 2007-2010” werd duidelijk dat momenteel 10 á 15 % van de leerlingen van het basisonderwijs zorg nodig hebben. Dit betreft zorg na echtscheiding, depressiviteit, begeleiding in verband met misbruik en gezinsbegeleiding. Deze zorgvraagstukken leiden in de meeste gevallen ook tot schoolverzuim. Gelet op de toename van zorgleerlingen in het basisonderwijs is het wenselijk op alle zeven basisscholen een breed zorgbreedteoverleg in te voeren. Dit past ook binnen het Weer Samen Naar School-beleid². Het zorgbreedteoverleg is een periodiek multidisciplinair afstemmingsoverleg ten behoeve van het onderwijs en de zorg voor het kind. Het wordt in het leven geroepen om een bijdrage te leveren aan:

- ✓ Een snelle opvolging na signalering;
- ✓ Het organiseren van afstemming over de aanpak;
- ✓ Het maken van afspraken over de inzet en bijdrage van direct betrokkenen en over de zorgcoördinatie;
- ✓ Aanwijzen van casemanager per dossier.

Aan dit zorgbreedteoverleg kan deelnemen: schooldirectie, de intern begeleider, schoolmaatschappelijk werk (van de schoolbegeleidingsdienst), de schoolarts (via de GGD Amsterdam), de leerplichtambtenaar en op afroep: een orthopedagoog. Dit overleg kan eenmaal in de vier à zes weken plaatsvinden. Hiermee worden ad-hoc acties voorkomen. Tevens kan een schakel worden gelegd naar de gemeentelijke werkgroep leerplicht-hulpverlening c.q. het samenwerkingsverband OKC. De coördinatie voor dit zorgbreedteoverleg ligt bij de scholen.

In de notitie “Samenwerken aan kansen voor de jeugd in Diemen, preventief jeugdbeleid 2007-2010” is gesteld dat de het wenselijk is om de formatie leerplicht met 0,5 fte uit te breiden om de keten signalering-toeleiding-

---

² Weer samen naar school' zorgt ervoor dat kinderen die extra zorg en begeleiding nodig hebben deze zo veel mogelijk op de basisschool krijgen. Het gaat bijvoorbeeld om kinderen die moeite hebben met leren of kinderen met gedragsproblemen

actie te versterken. Gelet hierop heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van de begroting 2008 besloten extra middelen beschikbaar te stellen voor de uitbreiding van de leerplichtformatie.

3.2. Regionale ontwikkelingen

Daarnaast zijn er regionale ontwikkelingen die aansluiten bij bovenstaande gemeentelijke ontwikkelingen:

- ✓ Aanpak multiprobleem gezinnen: voor gezinnen waar sprake is van ernstige meervoudige problemen op verschillende leefgebieden is het reguliere aanbod aan opvoedings- en gezinsondersteuning niet toereikend. Voor deze specifieke, zeer moeilijk bereikbare groep is nu een aanpak ontwikkeld waarbij onder regie van de stadsregio alle bij het gezin betrokken instellingen samenwerken om een adequate oplossing te bieden voor de problemen. Deze aanpak wordt geïnitieerd vanuit de stadsregio en de gemeente Diemen kan hierin participeren. In de tweede helft van 2008 wordt hierover een convenant afgesloten. Voor de gemeente Diemen zal hierbij een rol zijn weggelegd voor de coördinator OKC. Deze coördinator zal er, als procesmanager, voor moeten zorgen dat alle partijen rondom deze multiprobleem gezinnen met elkaar aan tafel gaan zitten. Tevens zal de coördinator bewaken dat de gemaakte afspraken worden nagekomen;
- ✓ Matchpoint: In de zorghulp aan jeugdigen van 0 tot 23 jaar zijn diverse organisaties betrokken. Soms zijn er binnen één gezin veel hulpverleners actief, zonder precies op de hoogte van elkaar te zijn. Om deze informatie te stroomlijnen wordt Matchpoint ontwikkeld. Matchpoint is een automatiseringssysteem dat inzicht biedt in de verschillende organisaties rondom een jeugdige en geeft aan wie precies de contactpersoon is bij welke organisaties voor die jongere. Daarnaast biedt het systeem de mogelijkheid aan professionals om zorgsignalen over een jeugdige af te geven. Tenslotte maakt Matchpoint zichtbaar welke instelling eindverantwoordelijk is voor de afstemming van interventies, afspraken en voortgangsbewaking. Voor de leerplichtambtenaar biedt Matchpoint dus aanvullende informatie, wanneer het niet alleen een leerplichtprobleem bij de jongere betreft.

3.3. Landelijke ontwikkelingen

Met ingang van 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in werking getreden. Het doel van de Wmo is dat iedereen kan meedoen in de maatschappij, dus ook jongeren! De Wmo maakt gemeenten verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning aan hun burgers. Eén van de prestatievelden uit deze wet richt zich op jongeren en hun ouders. Het betreft hier prestatieveld “op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met groeien en van ouders met problemen met opvoeden”. De invulling van dit prestatieveld is verder uitgewerkt in de notitie “Samenwerken aan kansen voor de jeugd in Diemen, preventief jeugdbeleid 2007-2010”. Zie voor een nadere uitwerking hiervan 3.3.

Met het aantreden van het nieuwe kabinet in 2007 is er een stevige politieke impuls gegeven aan het jeugdbeleid met het aanstellen van een minister voor Jeugd en Gezin. Enkele landelijke speerpunten van het nieuwe beleid zijn³: het realiseren van Centra Jeugd en Gezin waar opvoedingsondersteuning jeugdzorg en andere organisaties elkaar kunnen vinden, invoering van het Elektronisch Kinddossier en aanval op schooluitval. In de gemeente Diemen wordt hard gewerkt aan de verdere inhoudelijke en fysieke vormgeving van het Ouder-Kind-Centrum (OKC).

In het regeerakkoord staan ook uitgangspunten die de komende jaren verder ontwikkeld moeten worden en een raakvlak hebben met leerplicht.

- ✓ Niet alleen van wie naar hier komt, mag kennis van taal en gewoonten verlangd worden; bij allen die hier wonen, moet taalachterstand worden aangepakt. Daartoe komt er een breed programma om taalachterstanden weg te werken. Kinderen waarbij op driejarige leeftijd door het consultatiebureau of elders een taalachterstand wordt geconstateerd, zullen via kinderopvang/peuterspeelzalen, voor- en vroegschoolse educatie en aparte (schakel)klassen op het vereiste niveau worden gebracht. De ouders van die kinderen worden hierbij direct betrokken via een verbrede leerplicht;
- ✓ Bij de verdere uitwerking van plannen voor de integratie van zorgleerlingen in het regulier onderwijs zal rekening moeten worden gehouden met de mogelijkheden van scholen om leerlingen met een zware zorgvraag een plaats binnen de school te geven, het zogenaamd passend onderwijs;
- ✓ Bestrijding van voortijdig schoolverlaten zal krachtig ter hand worden genomen. Uitgangspunt vormt hierbij de nota “Aanval op de uitval”. In het kader van voorkomen van voortijdig schoolverlaten wordt het bedrag per deelnemer in het MBO verhoogd, zodat betere begeleiding kan worden gerealiseerd. Hier ligt ook een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid voor het bedrijfsleven: ondernemingen zullen voldoende stage- en opleidingsplaatsen moeten aanbieden. Het beroepsonderwijs zal moeten zorgen voor de aansluiting met de beroepspraktijk;

---

³ Coalitieakkoord tussen de Tweede Kamerfracties CDA, PvdA en ChristenUnie.

- ✓ Bij het bestrijden van voortijdig schooluitval is een sluitende registratie en adequate melding van verzuim en voortijdig schoolverlaten een belangrijk instrument. Met het project “1-loket verzuim en Voortijdig SchoolVerlaten (VSV)” heeft het kabinet tot doel deze sluitende melding en registratie van verzuim en VSV tot stand te brengen. Hiertoe is door het Ministerie van OCW een faciliteit ontwikkeld die het melden van verzuim door scholen en leerlingen aanmerkelijk vereenvoudigt. In de nieuwe manier van werken verandert de route en de wijze van melden: al het verzuim in het voortgezet onderwijs wordt geautomatiseerd en volgens een vast format gemeld aan de IB-groep. De IB-groep zorgt er vervolgens voor dat iedere verzuimmelding meteen wordt doorgestuurd aan de juiste gemeente of RMC-functie. Voor de regio Amsterdam is dit vanaf mei 2009;
- ✓ Het Ministerie van OCW streeft naar een succesvolle overgang van de vmbo-geslaagden naar een vervolgopleiding. Jongeren voor wie de overstap naar vervolgonderwijs risicovol is, kunnen door vroegtijdig contact tussen de vmbo-school en de woongemeente van deze leerlingen, actief worden opgespoord en worden begeleid naar een vervolgopleiding. Hiervoor is overdracht van de vmbo-school naar de leerplichtambtenaar noodzakelijk. Alle vmbo-scholen hebben van het ministerie een verzoek gekregen om middels een cd-rom aan de leerplichtambtenaar kenbaar te maken welke jongeren dat jaar zullen uitstromen en welke van deze jongeren een risico lopen in het vervolgtraject ;
- ✓ De invoering van de werkleerplicht voor jongeren tot 27 jaar. De werkleerplicht heeft tot gevolg dat jongeren tot 27 jaar niet langer een beroep kunnen doen op bijstand. Ze moeten werken en/of leren. De gemeente moet hen daarbij helpen. Het kabinet zal hier in september 2008 een besluit over nemen.

4. knelpunten en aanbevelingen

Vanuit het beleid is een analyse gemaakt van de knelpunten die moeten worden aangepakt. Niet alle knelpunten zijn als zodanig benoemd, maar zijn wel van belang. Zover de knelpunten betrekking hebben op één van de voorliggende hoofdstukken zal hier naar worden verwezen.

Jaarverslag (1. Inleiding)

- Knelpunt:** In de gemeente Diemen is de afgelopen jaren geen jaarverslag opgesteld, omdat de leerplichtambtenaar door het aantal meldingen hier niet aan toe kwam. Daarnaast was er binnen de afdeling Onderwijs, Welzijn en Sport geen beleidsmedewerker leerplicht aangewezen.
- Aanbeveling:** Met het aanwijzen van een beleidsmedewerker binnen de afdeling OWS kan ook het jaarlijks opstellen van het jaarverslag leerplicht worden opgepakt.

De leerlingen vanuit Diemen op de Amsterdamse scholen (2.2. Leerplicht)

- Knelpunt:** De samenwerking tussen de leerplichtambtenaren van Amsterdam en Diemen is gebaseerd op stilzwijgende afspraken. De leerplichtambtenaren behandelen ook dossiers van kinderen uit Diemen en visa versa.
- Aanbeveling:** Met het leerplichtbureau Amsterdam deze stilzwijgende afspraak formaliseren.

Vervolgopleidingen vmbo-leerlingen (3.1. landelijke ontwikkelingen)

- Knelpunt:** Het ministerie van OCW heeft de vmbo-scholen verzocht gegevens door te geven de leerlingen die dit jaar uitstromen bij hun school na het behalen van hun diploma. Hierbij is het van belang dat de scholen aangeven welke leerlingen een risico lopen in het vervolgetraject. Hierover moet overleg worden gevoerd met de leerplichtambtenaar, zodat zij deze jongere kan volgen.
- Aanbeveling:** Dit is een extra taak boven op de reguliere werkzaamheden en kan alleen pas worden uitgevoerd na uitbreiding van de taken van de administratie en de formatie leerplicht.

1-loket voor verzuim en VSV (3.1. landelijke ontwikkelingen)

- Knelpunt:** De meldingen van verzuim en VSV zullen niet meer rechtstreeks bij de leerplichtambtenaar worden gemeld, maar bij de IB-groep die de melding vervolgens doorgeeft aan de juiste gemeente. Zoals aangegeven in 2.2. werken de leerplichtambtenaren in Amsterdam schoolgebonden en niet woongebonden. De eerste meldingen van verzuim gaan nu nog via de school naar de leerplichtambtenaar in Amsterdam, maar in de toekomst zullen meldingen van verzuim en VSV voor alle jongeren uit Diemen (ongeacht waar ze op school zitten) bij de leerplichtambtenaar in Diemen worden ingediend. Het aantal meldingen van verzuim bij de leerplicht in de gemeente Diemen zal hierdoor alleen maar toenemen. Hiermee wordt het risico gelopen dat de formatie niet toereikend zal zijn.
- Aanbeveling:** in overleg met de gemeente Amsterdam zal moeten worden bekeken hoe dit kan worden opgevangen. Indien noodzakelijk zal de formatie moeten worden aangepast aan de nieuwe situatie.

Verklaring schoolbezoek bij aanschrijving absoluut schoolverzuim (4.2. absoluut schoolverzuim)

- Knelpunt:** Indien er vermoeden is van absoluut schoolverzuim worden de ouders aangeschreven met het verzoek om aan te geven welke school hun kind bezoekt. De ouders kunnen dit op een antwoordstrook invullen en retourneren naar de leerplichtambtenaar. Er is geen bewijs vanuit de school dat die leerling ook daadwerkelijk die school bezoekt.
- Aanbeveling:** Met ingang van het schooljaar 2008-2009 zal de school de antwoordstrook moeten voorzien van een schoolstempel en een handtekening van de directeur, zodat de leerplichtambtenaar een sluitend systeem krijgt.

Extra verlof (4.3. aanvragen voor extra verlof)

- Knelpunt:** De beoordeling van de aanvragen van extra verlof onder de 10 dagen is een verantwoordelijkheid van de schooldirecties. Voor een goed overzicht van het geoorloofd en ongeoorloofd verlof in een schooljaar is het wenselijk dat de schooldirecties van hun besluit (zowel een afwijzing als toestemming) een afschrift zenden aan de leerplichtambtenaar. Tot op heden worden de schooldirecties hierin eenmaal per jaar op gewezen, maar dit heeft geen enkel effect. Hierdoor ontbreekt het inzicht het aantal extra verlofaanvragen op de basisscholen, terwijl de beleidsmedewerker dit wel dient op te nemen in het jaarverslag.

Aanbeveling: Met de schoolbesturen en –directies worden afspraken gemaakt dat zij alle verlofaanvragen (zowel de toestemmingen als de afwijzingen) onder de 10 dagen melden aan de leerplichtambtenaar.

Luxe verzuim in relatie tot ziekmeldingen (4.3. aanvragen voor extra verlof)

Knelpunt: De afgelopen jaren is de tendens ontstaan dat steeds meer ouders een dag eerder op vakantie willen dan dat de schoolvakanties beginnen. Dit heeft met name te maken met het feit dat ouders de files naar de wintersport of het zuiden willen vermijden. De gemeente Diemen heeft hier de afgelopen jaren, door de vele werkzaamheden, geen inzet opgeleverd. Wel waren er scholen die de ziekmeldingen de laatste schooldag doorgaven aan de leerplichtambtenaar. Dit vraagt wel een lik-op-stuk beleid middels huisbezoeken.

Aanbeveling: Vanaf het schooljaar 2008-2009 zal de gemeente Diemen hier een actievere rol in gaan vervullen. Er zal worden zorggedragen dat de laatste dag voor de schoolvakantie een leerplichtambtenaar aanwezig is die direct op huisbezoek kan gaan bij de ziek gemelde kinderen. Dit vraagt een actieve én directe bijdrage van de schooldirecties.

Spanningsveld Openbaar Ministerie en aanpak luxe verzuim (4.3. aanvragen voor extra verlof)

Knelpunt: Het Openbaar Ministerie heeft de afgelopen jaren aangedrongen op een strengere aanpak van het zogenaamde luxe verzuim. Echter in de praktijk is hier onvoldoende prioriteit gegeven, gelet op de beperkte formatie. Door de hoeveelheid meldingen en de beperkte formatie sluit de praktijk in Diemen niet aan bij het beleid van het Openbaar Ministerie en is meer voorrang gegeven aan de zorgmeldingen en minder aan het luxe verzuim.

Aanbeveling: Door een snelle uitbreiding van de formatie leerplicht in te voeren kan ook het luxe verzuim conform de regelgeving van het Openbaar Ministerie worden opgepakt.

Uitdraai uit leerplichtadministratiesysteem (5.1.1. Administratiesysteem)

Knelpunt: Voor de uitvoering van de leerplichtwet maakt leerplicht gebruik van een geautomatiseerd systeem. Momenteel is het echter niet mogelijk om een uitdraai te maken op de verschillende meldingen/verzoeken. Wel is een uitdraai mogelijk per school, leeftijd en geslacht, maar dus niet gekoppeld aan het soort verzuim. Hierdoor is het niet goed mogelijk in het jaarverslag per melding/verzoeken een beeld te geven.

Oplossing: In overleg met de leverancier zal bekeken worden op welke wijze deze gegevens wel beschikbaar kunnen komen.

Ontbreken zorgbreedteoverleggen in het primair onderwijs (5.3.1. Zorgbreedteoverleg in het basisonderwijs)

Knelpunt: Binnen het voortgezet onderwijs zijn zogenaamde zorgbreedteoverleggen aanwezig. Deze komen in een breed disciplinair verband op regelmatige momenten bij elkaar om de zorgleerlingen te bespreken. De laatste jaren is het aantal zorgleerlingen in het basisonderwijs toegenomen. Echter op de basisscholen in Diemen ontbreekt een structureel overleg met de leerplichtambtenaar en andere disciplines die betrokken zijn bij de zorg rondom het kind.

Aanbeveling: Vanaf het schooljaar 2008-2009 zal op alle basisscholen in Diemen een zorgbreedteoverleg functioneren waarbij de leerplichtambtenaar aanwezig is.

Bewijs startkwalificatie (6.3. Werkwijze RMC)

Knelpunt: Indien uit het leerplichtadministratiesysteem blijkt dat een jongere geen startkwalificatie heeft of een opleiding volgt wordt de jongere aangeschreven. De jongere wordt verzocht een formulier in te vullen met de naam van de school of de hoogst genoten opleiding. De afgelopen periode is er veel aandacht geweest voor de term startkwalificatie, denk maar aan de reclamespotjes met cabaretier Jörgen Rayman. Veel jongeren weten nu wat ze moeten invullen om van leerplicht “af” te zijn.

Aanbeveling: Om zekerheid te hebben over hun schooldeelname of startkwalificatie zal vanaf het schooljaar 2008-2009 aan de jongere worden gevraagd een verklaring van de school mee te zenden of een kopie van het hoogst behaalde diploma.

Inzage in het leerplichtadministratiesysteem van de gemeente Amsterdam

Knelpunt: De gemeente Amsterdam heeft een eigen leerplichtadministratiesysteem ontwikkeld. Dit systeem is niet toegankelijk voor de leerplichtambtenaren in de randgemeenten. Dit brengt extra tijd met zich mee om de informatie van een leerling compleet te krijgen.

Aanbeveling: Met de gemeente Amsterdam afspraken maken op welke wijze de leerplichtambtenaar vanuit Diemen snel in het leerplichtadministratiesysteem van Amsterdam kan kijken.

Informatieverstrekking aan de ouders

- Knelpunt:** Leerplicht komt steeds meer onder de aandacht, met als gevolg dat ouders de leerplicht ook sneller weten te vinden.
- Aanbeveling:** Een folder op te stellen waarin de belangrijkste zaken met betrekking tot het leerrecht en de leerplicht worden toegelicht.

Bijwerken dossiers

- Knelpunt:** De leerplichtambtenaar heeft door de hoeveelheid meldingen en intensiteit van de meldingen vaak onvoldoende tijd om dossiers goed chronologisch bij te werken, waardoor dossier vaak bestaan uit met de hand gemaakte aantekeningen. Daarnaast is het systeem onvoldoende opgebouwd om alle gegevens goed te kunnen verwerken.
- Aanbeveling:** Met de uitbreiding van de formatie leerplicht is het wenselijk om een optimaal werkend systeem te hebben. In overleg met de leverancier zal bekeken worden welke modules aangevuld kunnen worden.

Niet goed melden van uitschrijvingen

- Knelpunt:** Met name de scholen in de Gooi- en Vechtstreek verzuimen de uitschrijvingen te melden na het eindexamen. Hiervoor is het voor de leerplichtambtenaar niet goed mogelijk het leerplichtadministratiesysteem goed bij te houden. Hierdoor wordt het van deze jongere niet duidelijk welke startkwalificatie zij hebben behaald. De leerplichtambtenaar moet hierdoor overbodige administratieve handelingen plegen om dit alsnog te achterhalen.
- Aanbeveling:** Met de scholen in het Gooi- en Vechtstreek bindende afspraken maken over de juiste wijze van toezenden van uitschrijvingen na het eindexamen.

5. Formatie leerplicht en RMC

5.1. Formatieberekening 2003

Tot 2002 was de leerplichtfunctie in Diemen nimmer in formatieomvang uitgedrukt, de leerplichttaken werden erbij gedaan door de beleidsmedewerker onderwijs. Hierdoor konden niet alle aspecten behorende bij deze taak naar behoren worden uitgevoerd. Met de vaststelling van de notitie “leerplichtfunctie en haar omvang in Diemen” is in 2002 een begin gemaakt met de formalisering van de leerplicht. Bij het vaststellen van de bepaling van de formatie is uitgegaan van de toenmalige adviestabel van de Landelijke Vereniging van Leerplichtambtenaren (Ingrado). De formatie is destijds als volgt berekend:

- ✓ 0,18 fte (270 uur) administratie;
- ✓ 0,67 fte (993 uur) uitvoering/handhaving leerplicht;
- ✓ 0,21 fte (314 uur) beleid leerplicht.

Bij de vaststelling van de notitie in 2003 is de formatie leerplicht binnen de gemeente Diemen vastgesteld op (afgerond) 0,9 fte oftewel 1324 uur bij een normbetrekking van 1480 uur. De leerplichtfunctie is over twee niveau's verdeeld:

- ✓ uitvoering/handhaving leerplicht: (afgerond) 0,61 fte (903 uur);
- ✓ beleid leerplicht: (afgerond) 0,28 fte (421 uur).

In het afgelopen jaren heeft hier, door personele wisselingen, een wijziging plaatsgevonden ten aanzien van de invulling van de formatie leerplicht:

- ✓ In het najaar van 2003 is specifiek een leerplichtambtenaar aangesteld en is er invulling gegeven aan 0,61 fte (903 uur);
- ✓ Door de uitbreiding van de sectie administratie binnen de afdeling OWS konden, na vaststelling van de notitie, enkele administratieve taken bij hen worden onder gebracht. In het afdelingsplan OWS wordt hierbij uitgegaan van 0,14 fte (200 uur). Echter door de drukke werkzaamheden bij de sectie administratie is niet aan alle geschetste taken toegekomen en heeft de leerplichtambtenaar deze taken zelf uitgevoerd.

5.2. Formatieuitbreiding 2008

De leerplichtambtenaar heeft de leerlingen waarvoor zorg noodzakelijk is voorop gesteld. De afgelopen periode is de werkdruk van de leerplichtambtenaar toegenomen door de uitbreiding van de RMC-taken, kwalificatieplicht, toenemende zorgdossiers en het toenemende extra verlof. Tevens is de vervanging, bij ziekte of vakantie of de dagen dat de leerplichtambtenaar niet werkt, door het ontbreken van een tweede leerplichtambtenaar moeizaam. Tot op heden nemen de collega's, zover mogelijk, op de kamer de honneurs waar. Dit gaat ten koste van hun eigen werkzaamheden. Bovendien ontbreekt bij hen de noodzakelijke dossierkennis. Gelet hierop kan en mag worden geconstateerd dat de huidige formatie van 0,9 fte onvoldoende is. In de notitie “Samenwerken aan kansen voor de jeugd in Diemen, preventief jeugdbeleid 2007-2010” is daarom ook gesteld dat de het wenselijk is om de formatie leerplicht met 0,5 fte uit te breiden om de keten signalering-toeleiding-actie te versterken.

Bovenstaande voorgestelde uitbreiding is tegen de huidige adviestabel van Ingrado afgezet. Ingrado heeft in 2007 advies uitgebracht over de leerplichtformatie binnen gemeenten. Zij adviseren 1 fte op 3.800 leerplichtigen (5-18 jaar). Op basis van landelijk onderzoek blijkt een leerplichtambtenaar gemiddeld een caseload te hebben van 3,5% van de leerplichtige jongeren. Een gemiddelde caseload voor een leerplichtambtenaar is dan per jaar (afgerond) 135 leerlingen. Hierbij geldt een gemiddelde verhouding van de zwaarte van de cases: 30% lichte casus, 40% middelzware cases en 30% zware cases. Uit de huidige praktijk blijkt dat de gemiddelde caseload in Diemen per jaar aansluit bij die van Ingrado, te weten 135 dossiers. Met de adviestabel van Ingrado wordt uitgekomen op een formatie leerplicht van 1 fte.

Ingrado heeft in 2007 ook een formatieberekening uitgebracht over de RMC-formatie. Hierbij is onderscheid gemaakt in de functies coördinatie, trajectbegeleiding en administratie. Hierbij wordt tevens uitgegaan van een gewenste formatie om de problematiek rondom Voortijdig SchoolVerlaten optimaal op te pakken. De richtlijnen zijn als volgt door Ingrado vastgesteld:

- ✓ 1 fte coördinatie op 31.068 jongeren;
- ✓ 1 fte trajectbegeleiding op 7.816 jongeren;
- ✓ 1 fte administratie op 20.040 jongeren;
- ✓ 1 fte registratie-automatisering op 94.630 jongeren.

De gemeente Diemen kende in 2007 1.610 jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 22 jaar. Op basis hiervan en het advies van Ingrado kan de formatie RMC als volgt worden berekend:

- ✓ 0,05 fte coördinatie;
- ✓ 0,2 fte trajectbegeleiding;
- ✓ 0,08 fte administratie;
- ✓ 0,02 fte applicatie

De taken ten aanzien van coördinatie en trajectbegeleiding vallen onder de RMC-werkzaamheden die door stadsdeel Amsterdam Zuidoost worden uitgevoerd. De taken administratie en registratie-applicatiebeheer vallen onder de werkzaamheden van de gemeente Diemen. Gelet hierop wordt de RMC-formatie voor de gemeente Diemen geadviseerd op 0,1 fte.

Dit zou een formatie betekenen van 1,1 fte. Echter uit de huidige praktijk blijkt de 0,9 fte ruim onvoldoende en mag worden verwacht dan met 1,1 fte leerplicht en RMC nog niet alle leerplicht- en RMC-taken naar behoren kunnen worden opgepakt. De leerplichtambtenaar functioneert binnen een grootstedelijke regio, die ook grootstedelijke problemen met zich meebrengt. Uit de praktijk blijken er steeds meer werkzaamheden op de leerplicht in Diemen af te komen. Zo neemt het aantal meldingen vanuit het voortgezet onderwijs toe, toenemende vraag naar bemiddeling, nemen het aantal langdurige (zorg)dossiers toe, zal er strenger worden toegezien op de naleving op de afspraken met betrekking op extra verlof in het basisonderwijs en is een belangrijk speerpunt vanuit het preventief jeugdbeleid het opzetten en deelnemen aan de zorgbreedteoverleggen op de basisscholen. Daarom wordt voorgesteld de formatie leerplicht en RMC vast te stellen op 1,41 fte, opgebouwd als: 1,11 fte toezicht en handhaving, 0,2 fte administratie en 0,1 fte beleid.

5.3. Inzet formatie

Ingrado geeft vijf verschillende niveau's aan op basis waarvan je de beschikbare fte kunt verdelen⁴. Op basis van de huidige praktijk in de gemeente Diemen wordt hier in de uitwerking van de verdeling van de taken enigszins van afgeweken. Hiertoe is gekozen om niet alle administratie neer te leggen bij de administratieve ondersteuning van de afdeling OWS. In de verdere uitwerking zal de uitwerking van de dossiers, doen van zorgmelding en het opstellen van de proces-verbalen tot het terrein van de leerplichtambtenaar blijven behoren. Hiertoe wordt gekozen omdat dit specifieke kennis vraagt van de leerplichtwet en deze, vooralsnog, alleen bij de leerplichtambtenaar aanwezig is. De vijf verschillende niveaus van werkzaamheden kunnen als volgt worden omschreven:

- ✓ toezicht en handhaving leerplicht: is daadwerkelijke uitvoering van alle taken zoals beschreven in deze notitie;
- ✓ administratie: opmaken dossier, uitnodigen voor gesprekken, in- en uitschrijvingen, controle leerplichtadministratie van de scholen en waarschuwingsbrieven;
- ✓ coördinatie leerplicht: het zorgdragen voor afstemming tussen de medewerkers ten aanzien van de werkverdeling;
- ✓ beleid leerplicht en RMC: afstemming en overleg met betrokken instanties over relevante beleidsontwikkelingen, tussentijdse evaluaties en afrekening met betrekking van de RMC-middelen. Er wordt voorgesteld deze taken onder te brengen bij de beleidsmedewerker jeugd & onderwijs omdat zo de praktijk direct beleidsmatig vertaald kan worden naar het onderwijs en het preventief jeugdbeleid;
- ✓ applicatie: zorgdragen voor een optimaal functionerend leerplichtadministratiesysteem en zonodig overleggen met de leverancier. De verantwoordelijkheid voor het applicatiebeheer ligt bij de leerplichtambtenaar.

Voorgesteld wordt de fte leerplicht en RMC als volgt in te zetten:

	Huidige leerplichtambtenaar	nieuw aan te stellen leerplichtambtenaar	Administratieve ondersteuning afdeling OWS	Beleidsmedew. Onderwijs
uitvoering en handhaving	0,49 fte (725 uur)	0,5 fte (740 uur)		
Administratie			0,20 fte (296 uur)	
coördinatie leerplicht	0,05 fte (74 uur)			
beleid leerplicht en RMC				0,1 fte (148 uur)
Applicatie	0,07 fte (104 uur)			
Totaal fte	0,61 fte (903 uur)	0,5 fte (740 uur)	0,20 fte (296 uur)	0,1 fte (148 uur)

⁴ 0,6 fte uitvoering, 0,32 fte administratie, 0,05 fte coördinatie, 0,05 fte beleid en 0,07 fte applicatie.

Ten aanzien van deze nieuwe taakverdeling tussen verschillende werkzaamheden is het wenselijk om deze verder uit te werken in procesbeschrijvingen. Hiertoe zal het afdelingshoofd OWS met een voorstel komen richting de betrokken medewerkers.

6. Financiën

6.1. Financiën formatie

Tot op heden wordt de wettelijke formatie bekostigd uit externe bronnen, zoals de onderwijsachterstandengelden en de RMC-middelen vanuit het Rijk. De raad heeft, met de vaststelling van de begroting 2008, ingestemd met uitbreiding van de formatie leerplicht voor 0,5 fte en hiervoor structureel € 25.000 beschikbaar gesteld. Wel blijven de onderwijsachterstandengelden een zorgpunt, omdat deze middelen, zoals het nu naar uitziet, na augustus 2010 stoppen. Ook de RMC-middelen zijn niet structureel en is de gemeente afhankelijk van een bijdrage van het Rijk. Regio Amsterdam is één van de 39 RMC-regio's in Nederland. De gemeente Diemen valt onder deze regio, te weten cluster Amsterdam-Zuidoost. De gemeente Amsterdam ontvangt als coördinator binnen de regio de Rijksmiddelen RMC. Deze gelden worden middels een beschikking weer beschikbaar gesteld aan de gemeente Diemen, die deze middelen deels inzet voor de formatie leerplicht binnen de gemeente Diemen en anderzijds voor de inkoop van de RMC-werkzaamheden in stadsdeel Amsterdam-Zuidoost. Naast de RMC-middelen ontvangt de gemeente Diemen, ook via de gemeente Amsterdam, sinds 2007 middelen voor de uitvoering van de kwalificatieplicht.

Voor 2008 en 2009 geeft bovenstaande het volgende beeld:

	2008		2009	
	inkomsten	uitgaven ⁵	inkomsten	uitgaven
salariskosten leerplicht		€ 44.532,81		€ 60.405,00
salariskosten administratie		€ 8.357,00		€ 8.357,00
bijdrage leerplicht OAB	€ 9.000,00		€ 9.000,00	
gelden kwalificatieplicht 2007 ⁶	€ 8.476,00			
Rijksmiddelen kwalificatieplicht	€ 18.997,12		€ 18.997,12	
RMC-rijksmiddelen	€ 22.215,08		€ 22.215,08	
bijdrage RMC aan Zuidoost		€ 5.442,35		€ 5.442,35
uitbreiding vanaf augustus 2008	€ 12.000,00		€ 25.000,00	
Totaal	€ 70.688,20	€ 58.332,16	€ 75.212,20	€ 74.204,35
Saldo		€ 12.686,04		€ 1.007,85

Het beschikbare bedrag voor 2008 is groter dan de verwacht. Dit komt omdat het budget van de gelden kwalificatieplicht 2007 en de rijksmiddelen kwalificatieplicht 2008 nog niet bekend waren op het moment van het vaststellen van de notitie preventief jeugdbeleid en de gemeentebegroting 2008, waarin de raad extra middelen beschikbaar heeft gesteld voor de formatie leerplicht. Het bedrag van € 12.366,04 (inkomsten +/- uitgaven 2008) is niet per definitie "over", aangezien de kwalificatiegelden (bedoeld voor 16-17 jarigen) nu worden ingezet voor leerplicht (5 tot 16 jarigen). Bekeken dient te worden of dit conform de subsidie-eisen is.

Voor 2009 zijn de door de raad beschikbare middelen noodzakelijk om de leerplichtformatie te kunnen uitbreiden.

Zoals aangegeven wordt tot op heden de wettelijke formatie bekostigd uit externe bronnen, zoals de onderwijsachterstandengelden (OAB) en de RMC-middelen vanuit het Rijk. Ten aanzien van de onderwijsachterstandengelden dient te worden opgemerkt dat de omvang van deze gelden na juli 2010 (einde beleidsperiode OAB) kan wijzigen. Momenteel is daar nog geen duidelijkheid over. Ook de RMC-middelen zijn niet structureel en hiervan is de gemeente afhankelijk van een bijdrage van het Rijk.

6.2. Overige financiën

Voor de zorgbreedteoverleggen op de basisscholen zullen ook externe partijen aanschuiven, zoals het schoolmaatschappelijk werk. Aan de schoolbesturen en -directies zal worden voorgesteld de kosten hiervoor te financieren uit de 40% vrij besteedbaar schoolbegeleidingsmiddelen.

De kosten voor de folders worden ingeschat op € 2.200. Dit zal uit de lopende begroting van de afdeling OWS worden gefinancierd.

⁵ Hierbij zijn de salariskosten van de beleidsmedewerker onderwijs niet meegenomen, omdat dit binnen de bestaande formatie zal worden opgevangen.

⁶ Deze gelden zijn pas in maart 2008 ontvangen en kunnen derhalve in 2008 worden ingezet.

Bijlage 1. Soorten meldingen/verzoeken

Relatief schoolverzuim

De definitie van relatief schoolverzuim is: “Indien een op de school ingeschreven leerling gedurende een bepaalde tijd lessen en/of praktijktijd zonder geldig reden verzuimt, dan is er sprake van relatief schoolverzuim. Ook regelmatig te laat komen valt in deze categorie”. Er is sprake van schoolverzuim indien het verzuim op drie achtereenvolgende dagen is of bij verzuim dat in vier opeenvolgende lesweken meer dan 1/8^e deel van de lestijd omvat. Wanneer er sprake is van schoolverzuim of er sprake lijkt te zijn van schoolverzuim (bijvoorbeeld bij onduidelijke of twijfelachtige ziekmeldingen), dan wordt dit door de schooldirectie gemeld bij de leerplichtambtenaar. Deze stelt een onderzoek in en legt hiervoor een dossier aan. Leerlingen en/of ouders/verzorgers worden in de gelegenheid gesteld om nadere uitleg te geven over het verzuim.

Pieter (15 jaar) heeft de afgelopen maanden vele uurtjes tussendoor verzuimd. De school heeft deze verzuimuurtes gemeld bij de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar heeft Pieter opgeroepen om een uitleg te geven over deze vele verzuimuurtes. Pieter geeft aan te weten dat hij verkeerd zit, maar dat hij soms meer zin heeft in basketballen met zijn vrienden dan naar school te gaan. De leerplichtambtenaar spreekt hem hierop aan en geeft hem een waarschuwing, aangezien dit zijn 1^e aanraking is met de leerplichtambtenaar. Van Pieter is dit schooljaar geen verzuimmelding meer ontvangen.

Absoluut schoolverzuim

Indien een leerplichtige leerling, dus in de leeftijdsgroep van 5 tot en met 17 jaar, op geen enkele school staat ingeschreven dan is er sprake van absoluut schoolverzuim. Scholen zijn verplicht om in- en uitschrijvingen binnen 7 dagen door te geven aan de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar kan uit het leerplichtadministratiesysteem opmaken welke leerlingen niet staan ingeschreven op een school en er dus sprake is van absoluut verzuim. De ouders/verzorgers worden door de leerplichtambtenaar aangeschreven met de vraag om aan te geven op welke school of onderwijsinstelling de leerplichtige staat ingeschreven. Indien blijkt dat de leerplichtige niet staat ingeschreven op een school gaat de leerplichtambtenaar over tot actie. Indien dit geen reactie tot gevolg heeft zendt de leerplichtambtenaar nogmaals een brief, waarin de ouders worden uitgenodigd voor een gesprek. Bij geen reactie zendt de leerplichtambtenaar nogmaals een brief met een uitnodiging, maar de brief wordt ditmaal aangetekend. Indien dit wederom tot geen reactie leidt kan de leerplichtambtenaar, na een huisbezoek, een adresonderzoek laten uitvoeren. Hierbij wordt onderzocht of de leerplichtige wel woonachtig is op het adres. Indien ouders woonachtig zijn op dit adres, maar nog steeds geen reactie is gekomen wordt er door de leerplichtambtenaar een proces-verbaal opgesteld. Als ouders wel reageren en hun kind blijkt niet op school te zitten gaat de leerplichtambtenaar over tot actie.

Vaak blijkt dat kinderen wel staan ingeschreven op een school, maar dat de school heeft verzuimd dit te melden bij de leerplichtambtenaar. In sommige gevallen blijken de leerlingen niet op een Nederlandse school onderwijs te volgen, maar op een school in het buitenland. De ouders zijn verplicht om hiervan jaarlijks een bewijs te overleggen aan de leerplichtambtenaar.

Aanvragen voor extra verlof

In de Leerplichtwet 1969 is geregeld dat een leerplichtige de school moet bezoeken als er onderwijs wordt gegeven. In een aantal gevallen is een uitzondering op deze regel mogelijk.

Gewichtige omstandigheden

Bij zogenaamde ‘gewichtige omstandigheden’ kan door de directeur van de school (voor een periode van maximaal tien schooldagen) dan wel de leerplichtambtenaar (voor meer dan tien schooldagen) extra verlof worden verleend. In het Arrondissement Amsterdam, waaronder Diemen valt, gelden daarbij de volgende afspraken: in de voorkomende gevallen kan extra verlof worden gegeven voor de hierna genoemde periode:

- ✓ Voor verhuizing: maximaal 1 schooldag extra verlof;
- ✓ Voor het voldoen aan wettelijke verplichtingen (bijvoorbeeld een bezoek aan de Vreemdelingenpolitie), voor zover dit niet buiten de uren kan geschieden: geen maximale termijn vastgesteld;
- ✓ Voor het bijwonen van het huwelijk van bloed- of aanverwant t/m de 3e graad:
  - ✓ in Nederland ten hoogste 1 of 2 schooldagen extra verlof;
  - ✓ in het buitenland maximaal 5 schooldagen extra verlof;
- ✓ Bij ernstige ziekte van bloed- of aanverwant t/m de 3e graad: geen maximale termijn vastgesteld;
- ✓ Bij overlijden van bloed- of aanverwant:

- ✓ in de 1e graad maximaal 5 schooldagen extra verlof;
- ✓ in de 2e graad maximaal 2 schooldagen extra verlof;
- ✓ in de 3e en 4e graad maximaal 1 schooldag extra verlof;
- ✓ in het buitenland: 1e t/m 4e graad maximaal 5 schooldagen extra verlof.
- ✓ Bij 25-, 40- en 50-jarig ambtsjubileum en het 25-, 40-, 50- en 60-jarig huwelijksjubileum van ouders of grootouders: maximaal 1 schooldag extra verlof;
- ✓ Voor religieuze verplichtingen: maximaal 1 schooldag extra verlof;
- ✓ Voor andere naar het oordeel van de directeuren en /of leerplichtambtenaar belangrijke redenen, maar geen vakantieverlof: geen maximale termijn vastgesteld;
- ✓ Vakantiegebonden beroepsuitoefening: als vakantie met het kind tijdens de schoolvakantie niet mogelijk is wegens de specifieke aard van het beroep van een van de ouders. Voor dit extra verlof gelden de volgende bijzondere voorwaarden:
  - de ouder moet een gewaarmerkte werkgeversverklaring overleggen of, als hij/zij een zelfstandige is, een gewaarmerkte eigen verklaring waaruit blijkt dat verlof binnen de voor de school vastgestelde vakanties niet mogelijk is;
  - de verhinderde ouder moet zelf aan de vakantie deelnemen;
  - het verlof bedraagt maximaal 2 schoolweken per schooljaar;
  - er kan maar éénmaal per schooljaar om deze reden verlof worden verleend; dus niet b.v. tweemaal één week;
  - het verlof kan niet worden verleend in de eerste twee weken van het schooljaar.

Een ouder wil graag in het schooljaar tweemaal verlof van elk vijf schooldagen. De schooldirecteur heeft hierover advies ingewonnen bij de leerplichtambtenaar. De ouder geeft aan dat haar zus in Argentinië gaat trouwen en daar graag met het hele gezin heen wil gaan. De trouwerij vindt niet in een schoolvakantie plaats. Daarnaast is naar het zeggen van de ouders het voor hen erg moeilijk, door hun werk als piloot en stewardess, om samen vakantie te krijgen gedurende de kerstvakantie. De ouder vraagt dan ook extra verlof aan voor een periode van vijf schooldagen voor een wintersportvakantie tussen de kerst- en voorjaarsvakantie in. De leerplichtambtenaar adviseert de schooldirecteur toestemming te geven voor het verlof naar Argentinië wegens gewichtige omstandigheden. Een ouder heeft eenmaal per schooljaar recht op een gezinsvakantie, indien dit door het werk van een van de ouders niet mogelijk is binnen de reguliere vakanties op vakantie te gaan. Door de reis naar Argentinië had deze familie al gebruik gemaakt van dit recht. De leerplichtambtenaar adviseert de schooldirecteur hierom de tweede aanvraag af te wijzen. Bovendien is het werk van de ouders geen voldoende reden voor extra verlof omdat je ook nog in de voorjaarsvakantie op wintersport kan. De schooldirecteur heeft beide adviezen van de leerplichtambtenaar overgenomen en zo middels een besluit aan de ouders kenbaar gemaakt.

Vakantieverlof

De afgelopen jaren is de tendens ontstaan dat ouders vaker op vakantie willen en liefst buiten de schoolvakanties. Het gaat hier dan om enkele dagen, omdat men bijvoorbeeld graag al op vrijdag naar een lang familieweekendje wil. Maar daar blijft het niet bij. Het willen hebben van extra vakantieverlof, ook al is het maar een dag, is conform de wetgeving niet mogelijk. In alle deze en andere gevallen is vakantie buiten de schoolvakanties om **niet** mogelijk, dus ook niet voor :

- ✓ familiebezoek in het buitenland;
- ✓ familieweekendjes;
- ✓ goedkope tickets in het laagseizoen;
- ✓ de tickets voor de aanvraag al zijn gekocht of er geen tickets meer zijn voor de vakantieperiode;
- ✓ vakantiespreiding in den lande;
- ✓ verlof voor het kind, omdat andere kinderen uit het gezin al of nog vrij zijn;
- ✓ eerder vertrek of latere terugkomst in verband met de verkeersdrukte;
- ✓ samen willen reizen met een ander gezin dat wel eerder weg kan of later kan terugkomen.

Wanneer er buiten de reguliere schoolvakanties meer dan 10 schooldagen, wegens bovenstaande gewichtige omstandigheden, per jaar extra verlof gewenst is, dan moeten de ouders dit via de school aanvragen bij de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar beslist nadat de ouders en de schooldirectie zijn gehoord. Deze beslissing is een beschikking, waartegen in bezwaar kan worden gegaan. Gaat het om extra verlof onder de 10 schooldagen, dan beslist de directeur van de school. In twijfelgevallen wordt de leerplichtambtenaar ook hierbij ingeschakeld. De school stuurt een kopie van hun toestemming of afwijzing naar de leerplichtambtenaar.

Ongeoorloofd extra verlof

Er is sprake van ongeoorloofd verlof indien er geen sprake is geweest van een aanvraag voor extra verlof of wel een aanvraag is ingediend, maar deze is afgewezen, maar de leerling, om reden van extra verlof, verzuim heeft gepleegd. De ouders en leerlingen zijn bijvoorbeeld dan eerder dan de officiële data van de schoolvakanties gedurende het schooljaar vertrokken of zijn te laat van vakantie teruggekomen. Soms betreft het een dagdeel, soms een dag, maar het komt ook voor dat het om meerdere dagen gaat.

Een extra aandachtspunt is het ongeoorloofd extra verlof na de zomervakantie. In de leerplichtwet staat vermeld dat het verlof in de eerste 14 dagen na de zomervakantie, behoudens zeer bijzondere omstandigheden, niet is toegestaan. Met de Officier van Justitie zijn hierover duidelijke afspraken gemaakt. Wanneer de ouders geen geldige reden kunnen geven voor het verzuim vanaf de eerste schooldag na de zomervakantie wordt door de leerplichtambtenaar direct een proces-verbaal opgemaakt.

Een ouder wil graag een lang weekend met familiebezoek naar haar zus in Duitsland. Ze heeft hiervoor twee dagen verlof aangevraagd voor haar drie kinderen op school. De schooldirecteur heeft deze aanvraag afgewezen omdat er geen sprake is van gewichtige omstandigheden. Ondanks deze afwijzing is de ouder alsnog op familiebezoek gegaan en heeft de schooldirecteur dit gemeld bij de leerplichtambtenaar als ongeoorloofd verzuim. De leerplichtambtenaar heeft de ouder opgeroepen voor een verhoor en heeft uiteindelijk een proces-verbaal opgemaakt. Aan de ouder is voor dit ongeoorloofd verzuim een boete opgelegd.

Vrijstelling van de leerplicht

In een aantal gevallen kunnen kinderen worden vrijgesteld van leerplicht en hoeven ouders hun kind niet in te schrijven op een school. Kinderen kunnen worden vrijgesteld van leerplicht omdat ze om lichamelijke of psychische redenen niet geschikt zijn om tot een school te worden toegelaten. Ouders kunnen bij de gemeente een beroep doen op de vrijstelling op medische gronden.

Andere redenen om een kind niet in te schrijven op een school zijn:

- ✓ De ouders hebben bezwaren tegen de godsdienstige identiteit of juist niet godsdienstige identiteit van alle scholen in de wijde omtrek;
- ✓ Een ouder of allebei de ouders werken als kermisexploitant of als circusmedewerker;
- ✓ Het kind volgt onderwijs op een niet door de Nederlandse overheid erkende school in het buitenland.

In bijzondere gevallen kunnen jongeren die kwalificatieplichtig zijn, maar nog geen startkwalificatie hebben en nog geen 18 jaar zijn, ook een vrijstelling krijgen als ze opleidingen volgen die niet onder het regulier onderwijs vallen.

Een vrijstelling wordt voor een periode van één jaar verleend. Op deze regel is een uitzondering voor kinderen die nooit geschikt zullen zijn een school of instelling te bezoeken. De ouders van deze kinderen hoeven niet jaarlijks de vrijstelling aan te vragen.

Bemiddeling

De leerplichtambtenaar krijgt regelmatig te maken met leerplichtigen waarbij (nog) geen sprake is van verzuim, maar waarbij wel actie wordt verwacht van de leerplichtambtenaar. Hiervoor worden diverse benamingen gehanteerd: preventie, dreigend schoolverzuim, bemiddeling, advies en informatie. Deze worden in deze notitie onder de noemer bemiddeling gebracht. Meer concreet gaat het hierbij bijvoorbeeld om:

- ✓ Ouders/verzorgers die bij de leerplichtambtenaar aankloppen met het verzoek een andere school te zoeken voor hun kind(eren). Vaak is dit naar aanleiding van een conflict of ontevredenheid over de school, of in verband met een (aanstaande) verhuizing. Ook bij een plaatsing op een andere school in verband met studiekeuze of bij verwijzing naar speciaal onderwijs wordt advies gevraagd;
- ✓ scholen die de leerplichtambtenaar benaderen met het verzoek om te bemiddelen of te adviseren over een plaatsing van een leerling op een andere school, of over gedragsproblemen van een bepaalde leerling. Soms gaat het om een urgente conflictsituatie, om een schorsing of zelfs een dreigende verwijdering van een leerling van school;
- ✓ Regelmatig wordt de leerplichtambtenaar benaderd met het verzoek te adviseren over aanvraag van (kort) verlof van een leerling;
- ✓ de leerplichtambtenaar beschikt over een breed netwerk, waar over en weer gebruik van wordt gemaakt. Regelmatig wordt de leerplichtambtenaar bijvoorbeeld gebeld door Bureau Jeugdzorg, buurtregisseur, school of collega-leerplichtambtenaar voor informatie over een leerling. Evenzo maakt de

leerplichtambtenaar gebruik van dit netwerk om een dossier over een leerling zo compleet mogelijk te krijgen.

Op een dag begin oktober wordt de leerplichtambtenaar gebeld door een moeder uit Den Helder. Zij heeft met ingang van 1 november een woning toegewezen gekregen in Diemen en is voor haar twee dochters van 14 en 16 op zoek naar een school in de buurt. Zij heeft zelf al meerdere pogingen ondernomen, maar krijgt nul op rekest van de scholen. Veel scholen zijn niet geneigd leerlingen na 1 oktober op te nemen, aangezien ze dan niet meer meetellen voor de financiering van hun school. De leerplichtambtenaar ontvangt van de moeder de gegevens van hun huidige school. Nadat de leerplichtambtenaar de informatie heeft ontvangen kan de leerplichtambtenaar op zoek naar scholen die passen bij de opleidingen die de dochters nu volgen. Moeder wordt inmiddels nerveus, de verhuizing staat voor de deur, maar er is nog geen school voor de dochters. Moeder belt dan ook elke dag met de leerplichtambtenaar. Uiteindelijk lukt het de leerplichtambtenaar met veel moeite de dochters op school te plaatsen.

Bijlage 2. Leerplicht

De werkzaamheden van een leerplichtambtenaar

Binnen de wettelijke kaders van de leerplicht zijn er verschillende werkzaamheden.

Administratiesysteem

De leerplichtambtenaar voert een leerlingadministratie en leerplichtadministratie. Deze leerlingadministratie is gekoppeld aan de bevolkingsadministratie en biedt inzicht de gegevens van de leerling zoals welke school de leerling bezoekt en de gezinssituatie van de leerling. In de leerplichtadministratie worden alle gegevens en contacten verwerkt die er tijdens de schoolcarrière met of over de leerling zijn geweest. Deze contacten gaan niet alleen over verzuim, maar het betreft ook algemene voorlichting en verzoeken om bemiddeling en/of advies.

Voor de uitvoering van de leerplichtwet maakt leerplicht gebruik van een geautomatiseerd systeem. Momenteel is het echter niet mogelijk om een uitdraai te maken op de verschillende meldingen/verzoeken. Wel is een uitdraai mogelijk per school, leeftijd en geslacht, maar dus niet gekoppeld aan het soort verzuim. Hierdoor is het niet goed mogelijk in het jaarverslag per melding/verzoeken een beeld te geven.

Gesprekken met leerling en/of ouders

De leerplichtambtenaar heeft geen specifiek tijdstip voor een spreekuur, maar nodigt de leerling en/of ouders zelf uit voor een gesprek. De gesprekken kunnen gaan over de volgende zaken:

- ✓ om een verklaring af te leggen over verzuim;
- ✓ om problemen met betrekking tot de school te kunnen bespreken;
- ✓ om advies en/of informatie te krijgen over scholen, bijvoorbeeld bij het zoeken van een nieuwe school;
- ✓ om een bijzondere verlofaanvraag toe te lichten.

Begin september wordt de leerplichtambtenaar gebeld door Ingrid. Ingrid wordt dit schooljaar 17 en is blijven zitten in Vier Havo. De ouders van Ingrid zijn net gescheiden en zij woont bij haar vader. Vader heeft echter een hele drukke baan en heeft, mede hierdoor, moeite met de opvoeding van Ingrid. Ingrid heeft aangegeven graag naar een particuliere school te willen gaan, omdat ze het niet meer naar haar zin heeft op haar huidige school. Vader heeft daar in eerste instantie positief op gereageerd, maar heeft zich op het laatste moment bedacht. Zowel Ingrid als haar vader hebben contact gezocht met de leerplichtambtenaar. Ingrid zegt dat ze echt niet meer terug wil naar school en vader geeft aan een “neen” tegen de particuliere school te hebben gezegd, omdat Ingrid zich niet gedraagt en ze zich eerst moet houden aan de gemaakte afspraken zoals op tijd thuis komen na het uitgaan. Dit suddert enkele weken voort, waarbij vader en Ingrid wisselende verhalen ophangen en Ingrid vaak niet verschijnt als de leerplichtambtenaar ze samen uitnodigt voor een gesprek. Inmiddels heeft de oude school van Ingrid besloten haar uit te schrijven, aangezien ze al langdurig niet meer is verschenen. De school heeft zich hier gehouden aan de inspanningsverplichting, om een andere school te vinden, van acht weken. De leerplichtambtenaar heeft de school hier ook op gewezen. Door de uitschrijving was er dus sprake van absoluut schoolverzuim. Ingrid ziet in dat haar vader voet bij stuk houdt wat betreft de particuliere school, maar weigert alle opties die haar vader en de leerplichtambtenaar aandragen. Tenslotte is de houding van Ingrid zo dusdanig, ze werkt nergens aan mee, dat de leerplichtambtenaar genoodzaakt is een proces-verbaal op te maken. Echter de officier van Justitie heeft dit proces-verbaal niet in behandeling genomen omdat Ingrid conform de overgangsregeling niet onder de kwalificatieplicht valt. Hiermee is de rol van de leerplichtambtenaar wettelijk uitgespeeld en kan de leerplichtambtenaar Ingrid alleen nog aanmelden bij het RMC. Het RMC zal Ingrid benaderen voor een afspraak en met de medewerking van Ingrid kan naar geschikte oplossing worden gezocht.

Bilateraal overleg met de scholen

Zowel in het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs heeft de leerplichtambtenaar bilateraal overleg met scholen. Dit gebeurt regelmatig per telefoon en zonodig volgens afspraak op school. Gesproken wordt over leerlingen waarbij sprake is van vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim, het niet akkoord gaan van de ouders met een verwijzing naar het speciaal (basis)onderwijs voor hun kind of zorgen omtrent het kind of bij spoedeisende situaties als uit de hand gelopen gedragsproblemen, schorsing en/of verwijdering.

Huisbezoek

De leerplichtambtenaar legt ook huisbezoeken af. De redenen hiervoor kunnen divers zijn:

- ✓ hardnekkig voortdurend ongeoorloofd verzuim;
- ✓ wanneer er sprake is van absoluut schoolverzuim en er niet gereageerd wordt op brieven;
- ✓ er sprake is van twijfelachtige ziekmeldingen (bijvoorbeeld rondom de schoolvakanties);
- ✓ wanneer zich dusdanige problemen tussen school, leerling en thuissituatie voordoen, dat de leerplichtambtenaar als neutrale persoon bemiddelend kan optreden.

De leerplichtambtenaar kan een verzoek indienen bij de buurtregisseur, bijvoorbeeld bij het vermoeden van ongeoorloofd verzuim, om een kijkje op het adres te nemen.

Door de school zijn bij de leerplichtambtenaar zorgen geuit over hun leerling Thomas. Thomas komt uit een groot gezin, waarbij met de oudere kinderen in het verleden ook al problemen zijn geweest. Dit gezin is niet alleen bekend bij de leerplichtambtenaar, maar ook bij Bureau Jeugdzorg en de politie. Op een dag meldt de school dat Thomas er weer niet is. De leerplichtambtenaar verzoekt de buurtregisseur om een huisbezoek af te leggen bij Thomas. De buurtregisseur gaat dezelfde dag langs, maar komt niet binnen. Via een zijraam wordt hij te woord gestaan door een oudere zus. Zij geeft aan dat zij van haar ouders, die niet thuis zijn, niemand mag binnen laten. De weken daarna gaat hij regelmatig langs, maar met steeds hetzelfde effect. De buurtregisseur geeft deze informatie na elk bezoek door aan de leerplichtambtenaar. De zorgen om Thomas blijven aanhouden en er treedt geen verbetering op in de situatie. Uiteindelijk heeft de rechter, op basis van alle beschikbare gegevens, besloten Thomas tijdelijk uit huis te plaatsen.

Voorlichting

Op verzoek van de schooldirecteur kan de leerplichtambtenaar voorlichting geven op de scholen aan ouders en leerlingen over leerrecht en leerplicht. Voorlichting kan een onderdeel zijn van het voorkomen van schoolverzuim én schooluitval. Ook kan voorlichting worden gegeven aan de schoolteams, zodat men eventuele problemen eerder signaleert dan wel eerder kan oplossen. Tot op heden is door de krappe formatie nauwelijks invulling gegeven aan de voorlichtingstaak.

Instrumenten van de leerplichtambtenaar

Opsporingsbevoegdheid

De leerplichtambtenaar is belast met de toezicht op de naleving van de leerplicht. Een onmisbaar onderdeel, en belangrijk instrument, van dit toezicht is de strafrechtelijke opsporingsbevoegdheid. De leerplichtambtenaar heeft de status van Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA). Los van de aard van de functie van de opsporingsambtenaar dient deze om de vijf jaar een landelijk examen af te leggen om de bevoegdheid te blijven behouden om procesverbalen op te maken. De leerplichtambtenaar in Diemen heeft deze bevoegdheid. Dit is van groot belang, omdat dit, zoals reeds gezegd, een belangrijk onderdeel is van toezicht. Het is een dwangmiddel om tegen het verzuim uiteindelijk repressief te kunnen optreden of om de noodzakelijke hulpverlening van de grond te krijgen. Om toepassing te kunnen geven aan het strafrecht moet er minimaal aan één van de volgende voorwaarden worden voldaan:

- ✓ bewuste overtreding van de leerplichtwet (luxe vakantieverzuim);
- ✓ onwil om mee te werken aan de noodzakelijke hulpverlening;
- ✓ herhaald schoolverzuim.

De leerplichtambtenaar kan niet alleen proces-verbaal opmaken tegen de leerling en/of ouders, maar ook tegen de schooldirectie indien deze de wettelijke bepalingen uit de leerplichtwet niet naleeft.

De leerplichtambtenaar kan twee soorten proces-verbalen opmaken: een Halt proces-verbaal of een “gewoon” proces-verbaal. Jeugdige spijbelaars die zelf strafrechtelijk verantwoordelijk gehouden kunnen worden voor de overtreding van de Leerplichtwet, kunnen worden verwezen naar Bureau Halt. Het gaat hierbij om beginnend schoolverzuim, zoals structureel te laat komen zonder dat er sprake is van onderliggende problematiek. Aan een Halt proces-verbaal zijn verschillende randvoorwaarden verbonden, zoals het maximale aantal uren dat verzuimd

mag zijn. Indien een Halt proces-verbaal niet tot de mogelijkheden behoort zal de leerplichtambtenaar een reguliere proces-verbaal opmaken en naar het Openbaar Ministerie toezenden.

Justitie heeft de mogelijkheid de volgende sancties op te leggen aan de ouders:

- ✓ leerstraf (opvoedcursus);
- ✓ geldboete;
- ✓ hechtenis van ten hoogste één maand.

Justitie heeft de mogelijkheid de volgende sancties op te leggen aan de schooldirectie:

- ✓ geldboete;
- ✓ hechtenis van ten hoogste één maand.

Justitie heeft de mogelijkheid de volgende sancties op te leggen aan leerlingen vanaf 12 jaar:

- ✓ gedwongen hulpverlening;
- ✓ leerstraf;
- ✓ geldboete.

Kernprocedure

Voor de overgang van groep 8 naar het voortgezet onderwijs werkt de gemeente Diemen, net zoals de gemeente Amsterdam, met de kernprocedure Primair Onderwijs – Voortgezet Onderwijs. Met deze procedure wordt het gehele proces dat te maken heeft met de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs geregeld. Dit is in het belang van de leerplichtambtenaar zodat hij zo min mogelijk thuiszitters heeft na de zomervakantie. De afgelopen jaren is gebleken dat deze kernprocedure het gewenste doel heeft bereikt: een goede overgang van groep 8 naar het voortgezet onderwijs.

De taken van de basisscholen zijn:

- ✓ bespreken van het advies met de ouders en de leerlingen;
- ✓ leerlingen eventueel aanmelden voor capaciteitsonderzoek en sociaal-emotioneel onderzoek en bespreken resultaten;
- ✓ regelen van de CITO-toets en bespreken van de resultaten;
- ✓ regelen van een voorlichtingsbijeenkomst over het voortgezet onderwijs;
- ✓ uitreiken aanmeldingsformulier met schooladvies;
- ✓ controleren of ouders hun kind daadwerkelijk hebben aangemeld voor het (speciaal) voortgezet onderwijs;
- ✓ regelen van overdracht aan het voortgezet onderwijs;
- ✓ waarschuwing geven aan de leerplichtambtenaar als kinderen niet zijn ingeschreven op het voortgezet onderwijs.

De taken van de ouders zijn:

- ✓ moeten zich oriënteren op het voortgezet onderwijs op basis van het advies van de basisschool;
- ✓ moeten zich voor een bepaalde datum inschrijven;
- ✓ bij overschrijving op een school vindt loting plaats. Met hulp van de basisschool moet de leerling dan voor een andere datum op een andere school zijn ingeschreven.

Eén moeilijke laatste hobbel in het traject is het geplaatst krijgen van de leerlingen die niet zijn aangenomen op de school van hun keuze of die door welke reden dan ook zich te laat hebben ingeschreven op een middelbare school. De basisschool meldt de leerling bij het Meldpunt Thuiszitters of bij de Permanente Commissie Leerlingenbegeleiding. Deze laatste is vooral voor kinderen die tussen het wal en schip dreigen te vallen, ze zijn te goed voor het speciaal onderwijs en zullen niet goed meekomen in het reguliere onderwijs. Beide instellingen zullen hard op zoek gaan naar een school voor deze leerling.

Overlegstructuren

Zorgbreedteoverleg in het basisonderwijs

Door de leerplichtambtenaar is geconstateerd dat er veel zorgleerlingen zijn op het voortgezet onderwijs, waarbij na opmaak van het dossier duidelijk wordt dat deze problemen (hetzij in mindere mate) reeds bestonden op de basisschool. Met de leerplichtambtenaar vindt tot op heden alleen ad-hoc overleg plaats met de basisscholen in Diemen. De leerplichtambtenaar is niet structureel opgenomen in de zorgstructuur op de scholen. Hierdoor wordt de preventieve werking van de leerplicht niet optimaal benut.

Gelet op de toename van zorgleerlingen in het basisonderwijs is het wenselijk op alle zeven basisscholen een breed zorgbreedteoverleg in te voeren. Dit past ook binnen het WSNS-beleid. Het zorgbreedteoverleg is een

periodiek multidisciplinair afstemmingsoverleg ten behoeve van het onderwijs en de zorg voor het kind. Het wordt in het leven geroepen om een bijdrage te leveren aan:

- ✓ Een snelle opvolging na signalering;
- ✓ Het organiseren van afstemming over de aanpak;
- ✓ Het maken van afspraken over de inzet en bijdrage van direct betrokkenen en over de zorgcoördinatie;
- ✓ Aanwijzen van casemanager per dossier.

Aan dit zorgbreedteoverleg kan deelnemen: schooldirectie, de intern begeleider, schoolmaatschappelijk werk (van de schoolbegeleidingsdienst), de schoolarts (via de GGD Amsterdam), de leerplichtambtenaar en op afroep: een orthopedagoog. Dit overleg kan eenmaal in de vier à zes weken plaatsvinden. Hiermee worden ad-hoc acties voorkomen. Tevens kan een schakel worden gelegd naar de gemeentelijke werkgroep leerplicht-hulpverlening c.q. het samenwerkingsverband OKC. De coördinatie voor dit zorgbreedteoverleg ligt bij de scholen.

Een school maakt de volgende melding: op 1 november is Rik vier jaar geworden en is hij op school gekomen. Al na twee weken blijkt dit jongetje zeer verontrustend gedrag te vertonen. Na onderzoek blijkt Rik de afgelopen jaren al een speciale dagtherapie te hebben bezocht, omdat hij door zijn gedrag niet opgevangen kon worden op een regulier kinderdagverblijf. Ouders hebben hierover echter niets gemeld op het inschrijfformulier en de ouders hebben aan de betrokken instanties geen toestemming gegeven om informatie te geven aan de school. Bovendien hebben de ouders een onderzoek geweigerd om te zien wat voor Rik het beste onderwijs zou zijn na zijn vierde. Inmiddels hebben de ouders, na gesprekken met de school en de leerplichtambtenaar, ingezien dat het in het belang van Rik beter is als er een onderzoek wordt gedaan naar het gedrag van Rik, zodat hem passend onderwijs kan worden aangeboden.

Rik is een “goed” voorbeeld wat in een zorgbreedteoverleg besproken kan worden, zodat alle disciplines betrokken zijn en acties uitgezet kunnen worden.

Werkgroep leerplicht-hulpverlening

De huidige leerplicht-hulpverlening is een overleg waar ingebrachte casuïstiek vanuit diverse disciplines wordt besproken. In deze werkgroep participeren de volgende organisaties: Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (BJAA), GGD Amsterdam, politie, Algemeen Maatschappelijk Werk, schoolmaatschappelijk werk en de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar is voorzitter van deze werkgroep. De werkgroep komt viermaal per jaar bijeen. In de praktijk blijkt het dat de intern begeleiders van de basisscholen contact opnemen met de leerplichtambtenaar met het verzoek om een bepaalde leerling te bespreken. Daarnaast worden de meeste zorgleerlingen gemeld bij de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar is hiermee de spin in het web. Met het instellen van de zorgbreedteoverleggen op de basisscholen en het lokaal analyseteam (zie volgende paragraaf) wordt vanaf het moment dat deze overleggen draaien gestopt met de werkgroep leerplicht-hulpverlening.

Lokaal AnalyseTeam

Bij de vaststelling van de notitie “Samenwerken aan kansen voor de jeugd in Diemen, preventief jeugdbeleid 2007-2010” is besloten om de doelgroep van de huidige werkgroep leerplicht-hulpverlening uit te breiden met de kinderen van 0 tot 4 jaar. Dit zal verder vorm krijgen in het OKC-overleg, waarbij de OKC-coördinator een voortrekkersfunctie krijgt. De leerplichtambtenaar zal op afroep aanwezig zijn op dit overleg.

Netwerk 12+

Binnen de gemeente Diemen bestaat, omdat er geen voortgezet onderwijs in Diemen is, geen netwerk 12+. De gemeente Diemen kan aansluiten bij het netwerk 12+ van Amsterdam-Zuidoost en zal op basis de van te bespreken casuïstiek aansluiten op het overleg.

Overleg Officier van Justitie

Binnen de regio Amsterdam vindt er regelmatig overleg plaats met de officier van justitie. Tijdens dit overleg worden actuele ontwikkelingen besproken en worden afspraken gemaakt over specifieke zaken. Zo zijn met de officier van Justitie duidelijke afspraken gemaakt over het extra verlof na de zomervakantie. Ook zijn de toegenomen aanvragen voor een sabbatical besproken.

Overleg Ingrado

Op regionaal niveau vindt er tweemaal per jaar overleg plaats met de landelijke vereniging voor leerplichtambtenaren, Ingrado. Tijdens dit overleg worden de laatste beleidsontwikkelingen besproken. Deze bijeenkomsten zijn vooral bedoeld om goed op de hoogte te blijven van wets- en beleidontwikkelingen.

Dooverwijsmogelijkheden

Ondanks al de preventieve maatregelen zijn en blijven er jongeren die dreigen verder af te glijden. De leerplichtambtenaar probeert, samen met betrokken partijen rondom deze jongere, dit te voorkomen. Voor deze jongere zijn specifieke individuele, kostbare, trajecten nodig. Het hebben van deze mogelijkheid is voor de leerplichtambtenaar bij deze jongere vaak het laatste redmiddel. De leerplichtambtenaar kan op onderstaande voorzieningen terugvallen.

Zorgplatform WSNS

De gemeente Diemen valt met haar basisscholen onder het samenwerkingsverband Weer Samen naar School (WSNS) Oost. Dit samenwerkingsverband kent een zorgplatform. In dit zorgplatform participeren onder meer een orthopedagoog, psycholoog, GGD-arts en bureau jeugdzorg. Sinds augustus 2007 heet dit zorgplatform Via Advies. Dit multidisciplinaire zorgplatform bespreekt leerlingen waar zorg over is en waar de school geen oplossing voor heeft. Hoewel het zorgplatform in eerste instantie gericht is op de onderwijskant neemt ook Bureau Jeugdzorg deel aan dit platform. Hiertoe is een bewuste keuze gemaakt omdat de indicatie voor zorg en onderwijs in de praktijk nauw met elkaar verbonden lijken te zijn.

Indien het om een indicatiestelling gaat voor het speciaal (basis)onderwijs wordt het dossier niet aan het Via Advies voorgelegd, maar aan het brede platform op stedelijk niveau "Via Amsterdam". Dit platform adviseert over een indicatie voor een bepaald type onderwijs en jeugdzorg. Het Lokaal AnalyseTeam (en dus ook de leerplichtambtenaar) heeft zowel te maken met Via Advies als met Via Amsterdam. Voor de verdere schoolloopbaan is het van belang dat de leerplichtambtenaar de lijnen naar beide organisaties kort houdt, zodat de voortgang van een aanvraag bij hen kan worden bewaakt.

Nieuwe Perspectieven

Nieuwe Perspectieven wordt uitgevoerd door Spirit en biedt een hulpverleningsaanbod voor jongeren die al (een keer) met politie en justitie in aanraking zijn geweest. Nieuwe Perspectieven wordt door de gemeente als voorziening in de tweede lijn (curatief) ingezet. Nieuwe Perspectieven begeleidt de jongeren die dreigen (verder) te ontsporen gedurende een periode van 3 maanden zeer intensief. Hierbij is voor elke jongere 24 uur per dag een begeleider beschikbaar, maar de begeleiding is zeker niet vrijblijvend. Getracht wordt om structuur te brengen door scholing en/of werk te regelen voor de jongere, naast het op orde brengen van zijn leefomgeving gezin, school/werk, vrije tijd en sociale contacten. Na deze drie intensieve maanden kent het traject één jaar nazorg.

Jongerenloket

De gemeente Diemen heeft de wens uitgesproken om voor haar jongeren aan te sluiten bij het jongerenloket in Amsterdam-Zuidoost. Na vele onderhandelingen is dit gelukt en kunnen de jongeren sinds 1 maart 2007 ook gebruik maken van dit jongerenloket. De jongeren die naar het jongerenloket kunnen zijn de voortijdig schoolverlaters van 16 en 17 jaar (en die dus nog leerplichtig zijn) alsmede werkloze jongeren van 18 tot en met 22 jaar waarvoor op dit moment geen voorzieningen voor handen zijn. Wanneer een jongere zich meldt bij het jongerenloket wordt in eerste instantie een diagnose gesteld. Op basis daarvan wordt een advies opgesteld en een (tijdelijk) vervolgtraject geadviseerd. Eén van de mogelijke adviezen kan zijn het volgen van een disciplineringstraject en/of een oriëntatietraject.

In 2007 is maar door één jongere uit de doelgroep leerplicht en RMC gebruik gemaakt van het jongerenloket. In overleg met stadsdeel Amsterdam-Zuidoost is geconstateerd dat dit te maken heeft met de doorlooptijd bij het jongerenloket en de gunstige economische omstandigheden. Indien een jongere wordt gemeld bij het jongerenloket kan hij soms pas na drie weken terecht voor een gesprek. De jongere gaat in de tussenliggende tijd naar het uitzendbureau en heeft vaak snel een baantje. De jongere heeft dan inkomsten en ziet dan vaak de nut van een bezoek aan het jongerenloket niet meer in. In overleg met stadsdeel Amsterdam-Zuidoost en het jongerenloket is begin 2008 afgesproken dat de jongere direct op gesprek kan komen en dat, ook al hebben ze inmiddels een baantje, ze toch bij het jongerenloket langs moeten gaan. Hiermee wordt getracht zo veel mogelijk jongeren een startkwalificatie te laten behalen.

Overige doorverwijsmogelijkheden

Naast bovenstaande mogelijkheden heeft de leerplichtambtenaar nog andere verwijsmogelijkheden. Hierbij een korte toelichting op deze mogelijkheden:

- ✓ Herstart: Het project Herstart helpt leerlingen die al langer dan vier weken thuiszitten, zonder zicht op plaatsing op een school en (nog) niet zijn verwezen naar speciaal onderwijs. Herstart helpt deze thuiszitters om weer naar school te gaan. Herstart heeft hierbij twee doelstellingen: bepalen welke school het beste bij deze leerling past en hem/haar weer laten wennen aan school. De leerling doorloopt een programma van maximaal 13 weken. Daar leert hij of zij omgaan met dagritme en regelmaat. Herstart bemiddelt aan het eind van het traject bij de (her)plaatsing op een school. Herstart wordt aangeboden op het Altracollege;
- ✓ Op de rails: sommige kinderen vertonen gedragsproblemen op school. Hierdoor kunnen conflicten ontstaan tussen leerling, school en/of medeleerlingen. Daarom gaat het niet goed met ze op school. Toch hoeven kinderen in deze situatie niet direct naar het speciaal onderwijs. Wel hebben zij en hun ouders hulp nodig om te voorkomen dat ze niet meer naar school (terug) kunnen. Bij dergelijke problemen is het project Op de Rails wellicht de oplossing. Het Altracollege helpt de leerlingen die deelnemen aan dit project in maximaal één jaar weer op de rails. Op de Rails heeft een helder doel: terugkeer naar school, naar het reguliere onderwijs. De leerling doet mee aan een onderwijsprogramma dat veel persoonlijke aandacht en begeleiding biedt. Er wordt gewerkt met duidelijke regels en afspraken. Zo krijgt de leerling de kans een nieuwe start te maken;
- ✓ STOP (School-Time-Out-Project) is een aparte klas bij het Altracollege voor leerlingen die vanwege hun gedrag (tijdelijk) niet meer in hun eigen klas kunnen blijven. Gedurende maximaal drie maanden krijgen ze onderwijs en hulp. Het is voor hen een laatste kans om hun gedrag te veranderen. Als dat niet lukt, worden ze van school verwijderd;
- ✓ Altra Switch: binnen het voortgezet onderwijs wisselt ieder jaar een grote groep leerlingen van school. Kinderen die vanwege veelvuldig spijbelen of conflicten met leerkrachten en medeleerlingen naar een andere school gaan, nemen die problemen vaak mee naar hun nieuwe school. Deze leerlingen lopen een groter risico voortijdig en zonder diploma van school te gaan. Het Altracollege probeert dat met het preventieve programma Switch te voorkomen;
- ✓ Transferium: een transferium is een voorziening voor leerlingen van twaalf tot en met vijftien jaar, die van school zijn gestuurd, of helemaal geen school meer hebben. In een Transferium krijgen zij in een groep van maximaal twaalf leerlingen dagelijks onderwijs. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan het gedrag en de persoonlijke omstandigheden van de leerling. Daar ligt meestal de oorzaak dat de leerling op de eigen school in de problemen is geraakt;
- ✓ School's cool: een twaalfjarige die van de basisschool naar het voortgezet onderwijs gaat, gaat in Diemen altijd buiten de gemeentegrenzen. De kinderen krijgen te maken met grote veranderingen. Niet alleen voor de kinderen is het een verandering, maar ook voor de ouders. De leerkracht van groep 8 kan, indien hij/zij dit noodzakelijk vindt aan de bel trekken en het kind aanmelden voor School's cool in overleg met de ouders. School's cool beschikt over mentoren die brugklassers op een verstandige manier ondersteunen bij deze grote stap;
- ✓ Het Onderwijsschakelloket (OSL) is een bovenschools loket in opdracht van de VO en MBO scholen in Amsterdam. Het OSL heeft als hoofddoelstelling meer leerlingen in het onderwijs te houden en de toeleiding van moeilijk plaatsbare jongeren naar specifieke vormen van onderwijs, zorg en arbeidstoeleiding beter te regelen. Scholen en ketenpartners kunnen bij de consultants van het OSL terecht voor advies, bemiddeling en plaatsing van moeilijk plaatsbare jongeren tussen 12 en 23 jaar.

Begin december neemt een schooldirecteur contact op met de leerplichtambtenaar. Hij heeft problemen met Ricardo die in groep 8 zit. Ricardo is in de klas onhandelbaar en heeft dringend hulp nodig om zijn gedrag te verbeteren. De vader van Ricardo geeft de school de schuld van de problemen van Ricardo en in zijn ogen is er niets aan de hand met Ricardo. Inmiddels is het gedrag van Ricardo zo erg dat hij alleen nog in het kantoor van de directeur kan zitten voor het krijgen van onderwijs. Op een ochtend lopen de spanningen erg hoog op als Ricardo toch in de klas wil gaan zitten. Ricardo loopt weg naar huis en vader beticht de schooldirecteur van mishandeling. Zowel de vader als Ricardo nemen contact op met de leerplichtambtenaar. Zij probeert met beide tot een oplossing te komen en biedt aan om te bezien of Ricardo tijdelijk op een andere school geplaatst kan worden. De leerplichtambtenaar stelt voor Ricardo te plaatsen bij de time-out voorziening “Op de rails”. In eerste instantie geeft vader hiervoor toestemming, maar trekt deze alsnog in. De school probeert om Ricardo, onder voorwaarden, weer terug te krijgen op school. Er worden door de schooldirecteur voorwaarden opgesteld, zoals het laten onderzoeken van Ricardo op zijn gedrag. De vader blijft echter bij zijn standpunt dat met Ricardo niets aan de hand is en weigert de voorwaarden van de school. De school probeert, in overleg met de leerplichtambtenaar, in de tussentijd een plek te krijgen voor Ricardo bij het project “Op de rails”, maar zodra er een plek is weigert vader al zijn medewerking. Inmiddels is het twee weken later en zit Ricardo al die tijd thuis. Vader heeft inmiddels bij het schoolbestuur een klacht ingediend tegen hun directeur. In de kerstvakantie vindt een gesprek plaats tussen vader, schoolbestuur en –directie. Dit gesprek loopt niet naar tevredenheid en doordat vader alle medewerking weigert, zoals de plaatsing bij “Op de rails”, verzoekt de school een nieuwe school voor Ricardo te gaan zoeken.

De vader meldt na de kerstvakantie Ricardo direct ziek. De leerplichtambtenaar heeft vanaf dit moment bijna dagelijks contact met vader om op zoek te gaan naar een nieuwe school voor Ricardo. Hij gaat wel overal op gesprek, maar weigert alle aangedragen oplossingen. Uiteindelijk kan de leerplichtambtenaar niets anders doen dan het opmaken van een proces-verbaal tegen vader. De school probeert Ricardo, die nog steeds thuis zit, zoveel mogelijk te ondersteunen. Zo wordt door de schooldirecteur de cito-toets bij Bureau Jeugdzorg gebracht, zodat hij deze niet op school hoeft te maken. De school heeft, gelet op de ontstane situatie, een zorgmelding gedaan bij Bureau jeugdzorg en daarnaast is de school een verwijderingprocedure opgestart.

Nadat de verwijdering officieel was geregeld heeft de leerplichtambtenaar vader uitgenodigd voor een verhoor vanwege absoluut verzuim van Ricardo. Vader gaf in dit gesprek, inmiddels was het al mei, dat Ricardo begin mei naar Portugal is vertrokken en daar op school zit. Na vele herhalingen heeft vader alsnog een verklaring school in buitenland overhandigd. Omdat Ricardo nu in het buitenland verbleef was het niet mogelijk om de zorgmelding bij Bureau Jeugdzorg verder op te pakken. Hiermee was de zaak afgesloten.

Begin januari wordt duidelijk dat Ricardo weer terug is in Nederland. Hij heeft dan ruim een jaar niet op een Nederlandse school gezeten. Omdat vader geen contact meer wil met de leerplichtambtenaar in Diemen neemt hij contact met de leerplicht in Amsterdam. Omdat Ricardo formeel in Diemen woont regelt de leerplichtambtenaar de aanmelding van Ricardo bij het Onderwijschakeloket, voor Transferium. De contacten lopen via het leerplichtbureau in Amsterdam. Uiteindelijk, na eerst vele weigeringen van vader, lukt het dan toch om Ricardo met ingang van eind maart te plaatsen op Herstart.

Bijlage 3. RMC

Doel RMC

Jaarlijks verlaten veel jongeren de school voortijdig. Velen van hen verlaten het onderwijs weliswaar met een VMBO-diploma, maar deze diploma's worden door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen niet gezien als startkwalificatie. Daarnaast is er nog een grote groep jongeren die de opleiding niet afmaakt. Oorzaken van schooluitval kunnen zijn: een verkeerde schoolkeuze, afnemende motivatie, gedragsproblemen, problemen in het gezin. Ook de aantrekkingskracht van de arbeidsmarkt is een factor van belang. Zowel in het geval van de VMBO-gediplomeerde als in het geval van de schooluitvaller zonder diploma spreken we van voortijdig schoolverlaten, dat wil zeggen: zonder te beschikken over een startkwalificatie.

In 1994 is de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) in het leven geroepen. Het centrale doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren tot 23 jaar om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Iedere jongere tot 23 jaar moet dus een passende plaats in het onderwijs of op de arbeidsmarkt kunnen vinden. In de bestrijding van voortijdig schoolverlaten is de sluitende registratie door het RMC slechts een element. Naast deze curatieve aanpak wordt ook veel aandacht besteed aan preventieve aanpak op scholen met nadruk op versterking van de leerplichthandhaving.

Kwantitatieve gegevens 2007

In 2007 zijn er 85 meldingen ontvangen bij het RMC over jongeren uit de gemeente Diemen. De meldingen betreffen zowel verzuim als meldingen van voortijdig schoolverlaten:

- ✓ Verzuim: er zijn zes verzuimmeldingen binnen gekomen. Deze hebben allen een verzuimbrief gehad.
  - Drie jongeren hebben gereageerd, deze jongeren zijn vervolgens gebeld en het resultaat is teruggekoppeld naar school.
  - Drie jongeren hebben niet gereageerd en zijn doorverwezen naar veldwerk: twee jongeren zijn gesproken en de reactie van de jongeren is teruggekoppeld naar de school. Eén jongere is, na driemaal huisbezoek, niet thuis aangetroffen en dit is teruggekoppeld aan de leerplichtambtenaar;
- ✓ Voortijdig schoolverlaten: er zijn 79 meldingen van voortijdig schoolverlaten van jongeren uit de gemeente Diemen ontvangen door het RMC. Na een 1e screening in het RMC-systeem bleken 7 jongeren wel degelijk te werken en hadden twee jongeren een Wajong-uitkering. De overige 70 hebben een oproepbrief gehad met als volgende uitkomst:
  - 16 jongeren hebben gereageerd: 6 jongeren hebben een startkwalificatie, 5 jongeren bleken te werken, 3 jongeren hadden behoefte aan hulp/begeleiding en zijn doorverwezen naar Altra of LoopbaanTrajectBegeleiding en 2 adressen zijn in onderzoek gezet;
  - 54 jongeren hebben niet gereageerd en zijn naar veldwerk doorverwezen. Hiervan bleken 18 jongeren een startkwalificatie te hebben, 7 jongeren hadden een baan, zijn er 9 adressen in onderzoek gezet omdat getwijfeld wordt of de jongere wel daadwerkelijk op dat adres woont, bleken 3 jongeren verhuisd, zaten 8 jongeren op school, 1 jongere wilde helemaal niets, twee jongeren zaten in detentie, 2 jongeren hadden ernstige psychische problemen, 1 jongere had behoefte aan hulp en 3 jongeren hadden een Wajong-uitkering.Uiteindelijk zijn dus 3 jongeren door het RMC daadwerkelijk op traject gezet.

Werkwijze RMC

De leerplichtambtenaar maakt een uitdraai van het leerplichtadministratiesysteem en ziet dan van welke jongeren tot 23 jaar niet bekend is of hij/zij op school zit en welke startkwalificatie deze jongere heeft. Naar aanleiding hiervan stuurt de leerplichtambtenaar deze jongere een brief met het verzoek om aan te geven op welke school hij/zij zit en zo niet: wat de hoogst genoten opleiding is. De jongere kan op de brief aangeven wat zijn/haar hoogst genoten opleiding is. De jongeren zijn, tot op heden, niet verplicht een kopie van zijn/haar diploma bij te voegen. Het is voor een jongere hierdoor erg makkelijk foute informatie door te geven om zo er vanaf te zijn. Deze werkwijze zal worden aangepast.

De jongeren die niet reageren op deze oproep of geen startkwalificatie hebben worden doorgezonden naar het RMC in Amsterdam-Zuidoost, waaronder de gemeente Diemen valt. Hiervoor is gekozen om een aantal praktische zaken: zoals de indeling van de werkgebieden van Dienst Werk & Inkomen; de politie, Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg Amsterdam. Het RMC Zuidoost schrijft deze jongere nogmaals aan.

Bij geen reactie worden de gegevens van de jongere doorgegeven aan de veldwerker van het RMC. Deze gaat maximaal driemaal, op verschillende dagen en tijdstippen, bij de jongere langs. Indien de jongere niet wordt aangetroffen wordt hiervan melding gemaakt aan de leerplichtambtenaar in de gemeente Diemen. Als de jongere niet op het opgegeven adres woont wordt dit gemeld bij de leerplichtambtenaar die het adres in onderzoek zet bij de afdeling Burgerzaken. Wanneer de jongere niet wordt bereikt, maar wel op het opgegeven adres woont, dan wordt de jongere aangemeld bij het netwerk 12+ overleg om zo te bezien of er meer bekend is over de jongere. Tot op heden werd het dossier hiermee afgesloten. Met ingang van schooljaar 2008-2009 zal de leerplichtambtenaar van de gemeente Diemen nogmaals, middels brief en huisbezoeken, contact proberen te maken met de jongere. Binnen de RMC is niet, zoals bij de leerplicht, nog een mogelijkheid om een proces-verbaal op te maken. Dat betreft is RMC verleiden en geen dwang.

Indien de jongere wel wordt bereikt en deze niet op school zit of geen startkwalificatie heeft wordt de jongere in traject gezet. De volgende trajecten zijn mogelijk:

- ✓ begeleiding naar het Jongerenloket;
- ✓ doorverwijzing naar Spirit indien er sprake is van complexe problematiek;
- ✓ ROC-servicepunt indien een jongere weer terug naar school wil.

Ook verzuim van leerlingen tussen de 18 en 23 jaar wordt bij het RMC gemeld. Deze jongeren ontvangen een verzuimbrief van het RMC. Wanneer hier niet op gereageerd wordt, wordt getracht telefonisch contact te krijgen met de jongere. Lukt dit niet dan wordt de jongere aangemeld bij het veldwerk. Deze bezoekt de jongere en probeert uit te vinden waarom hij verzuimt, de bevindingen worden teruggekoppeld naar de school van de jongere. Wanneer de jongere wel reageert dan bemiddelt het RMC tussen school en de jongere en wordt de reactie van de jongere teruggekoppeld naar de verzuimcoördinator van de school. Indien blijkt dat de jongere niet meer naar school wil maar op zoek is naar werk of hulp/begeleiding nodig heeft dan wordt hierin bemiddeld door RMC.

Met stadsdeel Amsterdam-Zuidoost zijn de volgende afspraken gemaakt over de wijze van samenwerking:

- ✓ Indien de jongere niet wordt bereikt door het RMC én de veldwerker wordt hiervan direct melding gedaan aan de leerplichtambtenaar;
- ✓ Indien een jongere in traject wordt gezet zal dit binnen 8 weken worden teruggekoppeld aan de leerplichtambtenaar;
- ✓ Stadsdeel Zuidoost zal tweemaal per jaar een rapportage zenden aan de leerplichtambtenaar wat is gedaan met de RMC-meldingen en stand van zaken van de jongere.

Financiering RMC

Regio Amsterdam is één van de 39 RMC-regio's in Nederland. De gemeente Diemen valt onder deze regio, te weten cluster Amsterdam-Zuidoost. De gemeente Amsterdam ontvangt als coördinator binnen de regio de Rijks gelden RMC. Deze gelden worden middels een beschikking weer beschikbaar gesteld aan de gemeente Diemen, die deze middelen deels inzet voor de formatie leerplicht binnen de gemeente Diemen en anderzijds voor de inkoop van de RMC-werkzaamheden in stadsdeel Amsterdam-Zuidoost.

Naast de RMC-middelen ontvangt de gemeente Diemen, ook via de gemeente Amsterdam, sinds 2007 middelen voor de uitvoering van de kwalificatieplicht.

Bijlage 4 Afkortingenlijst

BJAA	Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
Fte	Fulltime-equivalent (formatie omvang)
IB-groep	Informatiebeheer groep
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
OCW	Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap
OKC	Ouder en Kindcentrum
OLS	Onderwijsschakelloket
OVS	Afdeling Onderwijs Welzijn Sport – gemeente Diemen
PO	Primair Onderwijs
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
ROC	Regionaal OpleidingsCentrum
STOP	School-Time-Out-Project
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VO	Voortgezet Onderwijs
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSNS	Weer Samen Naar School